

มาตรการทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อส่งเสริมการมีบุตร

สนั่น ศิรินันท์ธนานนท์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา มาตรการทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อส่งเสริมการมีบุตร
โดย สนั่น ศิรินันท์ธนานนท์
รหัสประจำตัว 598 62551 34
หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา ภาษีอากร
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์อดิศักดิ์ สืบประดิษฐ์
ปีการศึกษา 2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์อดิศักดิ์ สืบประดิษฐ์)

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยขณะนี้ประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป มากถึงร้อยละ 10 หรือมากกว่า 7 ล้านคน ในขณะที่อัตราการเจริญพันธุ์ลดลงจาก 5 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปี พ.ศ. 2507 เหลือเพียง 1.6 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปัจจุบัน

ผลจากการที่ประเทศไทยเริ่มมีอัตราส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นและมีอัตราการเกิดของเด็กลดลง ทำให้ประชากรวัยทำงานที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตลดลงตามไปด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่วางแผนรับมือให้ดีอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ในระยะยาวทั้งในด้านสังคมและภาคเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ออกมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ได้มีการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญเป็นการยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรตามที่ได้จ่ายจริงสำหรับการตั้งครรภ์แต่ละคราวแต่ต้องไม่เกิน 60,000 บาท ถ้าการจ่ายค่าฝากครรภ์และการคลอดบุตรได้มีการจ่ายต่างปีภาษี ให้ยกเว้นเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎกระทรวงฉบับที่ 338 ดังกล่าวนั้นมีขึ้นเพื่อที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรและจูงใจให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอที่จะจูงใจให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรที่เพิ่มขึ้นจากการมีบุตรเพิ่มขึ้นสูงกว่าสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับ

นอกจากนี้ ณ ขณะที่ได้จัดทำเอกัตศึกษาฉบับนี้ เงื่อนไขในการได้รับสิทธิยกเว้นเงินได้ค่าคลอดบุตรตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรยังไม่ได้มีการประกาศบังคับใช้

ไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่กำลังเผชิญกับปัญหาอัตราการเกิดลดลง แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างก็ประสบปัญหาอัตราการเกิดลดลงที่เช่นกัน โดยประเทศสิงคโปร์ถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีอัตราส่วนผู้สูงอายุมากสุดในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการที่ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ประกอบกับอัตราการเกิดของเด็กทารกลดลงอย่างมาก หากสถานการณ์ดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปจะทำให้ประเทศประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ ในอนาคต รัฐบาลประเทศสิงคโปร์จึงได้ออกมาตรการทางสังคมและมาตรการทางภาษีต่าง ๆ มาเพื่อแก้ไขปัญหานี้

จากการศึกษาพบว่า มีมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์บางมาตรการที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้ โดยการกำหนดให้มีการให้ส่วนลดภาษีจากการให้ กานีบุตรแทนการยกเว้นภาษีเงินได้ให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรส รวมถึงการออกมาตรการเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กโดยให้กานีบุตรเงินออมการเบิกจ่ายเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์

อีกทั้งยังเสนอให้กำหนดสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร
ครอบคลุมในกรณีที่มาตราไม่มีเงินได้และความเป็นสามีภรรยาไม่ครบปี ได้แก่ สามีภรรยาตายจาก
กันในช่วงปี หรือสามีภรรยาหย่าขาดจากกันช่วงปี หรือสามีภรรยาแต่งงานกันช่วงปี
รวมถึงกรณีชายและหญิงอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาอย่างเปิดเผยโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่ได้มี
การให้ ก าเนิดบุตร

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความช่วยเหลือของอาจารย์อดิศักดิ์ สืบประดิษฐ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คาปรึกษา คาแนะนา และความช่วยเหลือในจุดบกพร่องต่าง ๆ จนทาให้ผู้เขียนสามารถจัดทำ เอกัตศึกษานับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณะจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยที่คอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า และคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานศึกษาอันทรงเกียรติที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าศึกษาและส าเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ทุกคนในครอบครัว เพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานที่รักยิ่งที่คอยสนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนตลอดมา

สนั่น ศิรินันท์ธนานนท์

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่ 1 บทน า.....	1
1.1 ความเป็นมาและความส าคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.5 วิธีด าเนินการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา.....	3
บทที่ 2 แนวคิด ความเป็นมาและสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับการเบิกชดเชยค่าคลอดบุตร	4
2.1 แนวคิดและความเป็นมาของการประกันสังคมในประเทศไทย.....	4
2.1.1 แนวคิดของการประกันสังคม.....	4
2.1.2 ความเป็นมาของการประกันสังคม.....	6
2.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเป็นผู้ประกันตนกรณีค่าคลอดบุตร	6
2.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกันตน	6
2.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมกรณีเบิกค่าคลอดบุตร	8
2.3 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรของสวัสดิการรักษายาบาล ข้าราชการ	9
2.3.1 การเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรของสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและผู้มีสิทธิได้รับสิทธิ ประโยชน์	9
2.3.2 การเกิดสิทธิ และหมดสิทธิของข้าราชการที่ได้รับสิทธิ	10
2.3.3 อัตราค่าบริการสาธารณสุขเพื่อใช้ส าหรับการเบิกจ่ายค่ารักษายาบาลในสถานพยาบาล ของทางราชการ	11
บทที่ 3 เหตุผล ความจ าเป็นและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดภาระภาษีการฝากครรภ์และการคลอด บุตร.....	14
3.1 ความจ าเป็นของการจัดเก็บภาษีอากร	14
3.2 หลักการทั่วไปและความเสมอภาคทางภาษีตามหลักกฎหมาย	15
3.2.1 หลักการภาษีอากรที่ดี	15
3.2.2 หลักความเสมอภาคตามนัยของกฎหมายภาษีอากร.....	16
3.3 ขอบเขต ความหมายและประเภทของการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการยกเว้นภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา	17

3.3.1 การกำหนดความหมายและประเภทของค่าใช้จ่าย.....	17
3.3.2 ความหมายและประเภทของค่าลดหย่อน.....	18
3.3.3 ความหมายและลักษณะของการยกเว้นภาษี.....	21
3.3.4 บทวิเคราะห์การนำมาพิจารณาการหักลดหย่อน การยกเว้น มาใช้ในการบรรเทาภาระภาษี	22
บทที่ 4 มาตรการทางกฎหมายภาษีเพื่อการมีบุตรในต่างประเทศและประเทศไทย	24
4.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทย.....	24
4.1.1 สิทธิประโยชน์จากรัฐบาลในการส่งเสริมการมีบุตร	24
4.1.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตร.....	26
4.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทย.....	27
4.2.1 สิทธิประโยชน์จากรัฐบาลในการส่งเสริมการมีบุตร	27
4.2.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตร.....	29
4.3 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทยและต่างประเทศ	33
บทที่ 5 สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการมี บุตร	37
5.1 สาเหตุของอัตราการเกิดที่ลดลงและปัญหาการรับภาระค่าใช้จ่ายและภาระภาษีจากการคลอด บุตร.....	37
5.1.1 ปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การลดลงของประชากร	37
5.1.2 การแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการฝากครรภ์และการคลอดบุตร.....	40
5.1.3 ความไม่เพียงพอด้านนโยบายและมาตรการทางกฎหมายและกฎหมายภาษีอากรด้านการ ส่งเสริมการมีบุตร	41
5.2 แนวทางการใช้มาตรการลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษีค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร.....	44
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	46
6.1 บทสรุป.....	46
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	48
ภาคผนวก.....	51

สารบัญตาราง

ตาราง 1	อัตราค่าบริการทางการแพทย์เกี่ยวกับการเบิกค่าคลอดบุตร	12
ตาราง 2	ตารางแสดงอัตราการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภท	18
ตาราง 3	ตารางแสดงรายการและอัตราค่าลดหย่อนแต่ละประเภท.....	20
ตาราง 4	ตารางแจกแจงสิทธิประโยชน์ประกันสังคม สำหรับผู้ประกันตนกรณีคลอดบุตร	25
ตาราง 5	ตารางสิทธิประโยชน์เงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift)	27
ตาราง 6	ตารางแสดงการแบ่งจ่ายเงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift)	28
ตาราง 7	ตารางแสดงสิทธิประโยชน์เงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็ก (CDA: Child Development Account)	29
ตาราง 8	ตารางแสดงสิทธิประโยชน์ส่วนลดภาษีผู้ปกครอง (PTR: Parenthood Tax Rebate).....	30
ตาราง 9	ตารางแสดงคุณสมบัติของบุตรและปีที่สามารถใช้สิทธิขอรับส่วนลดภาษีผู้ปกครอง	30
ตาราง 10	ตารางระบุประเภทของบุตรและวันเริ่มต้นที่สามารถใช้สิทธิเป็นค่าลดหย่อน	31
ตาราง 11	ตารางแสดงอัตราค่าลดหย่อนตามจำนวนบุตรของ	32
ตาราง 12	ตารางแสดงเงื่อนไขของบุตรที่มีสิทธิได้รับการหักลดหย่อน	32
ตาราง 13	ตารางแสดงจ านวนค่าลดหย่อนบุตรของประเทศสิงคโปร์	33
ตาราง 14	ตารางเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์	35
ตาราง 15	ตารางแสดงอัตราส่วนผู้มีหน้าที่เสียภาษีในแต่ละชั้นและจ านวนภาษีที่ประหยัดได้.....	43
ตาราง 16	ตารางแสดงการเปรียบเทียบประโยชน์ทางภาษีที่ประหยัดได้จากมาตรการส่งเสริมการมีบุตร.....	44

สารบัญรูปภาพ

รูป 1 แผนภาพแสดงจ านมประชากรตั้งแต่ พ.ศ. 2536-พ.ศ. 2560.....	39
รูป 2 แผนภาพแสดงจ านมการเกิดและการตายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - พ.ศ. 2560	40

บทที่ 1

บทนา

1.1 ความเป็นมาและความส ัญของปัญหา

ในปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของจ านมประชากรทั้งหมดและคาดว่าหลายประเทศทั่วโลกจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในอีก 35 ปีข้างหน้า โดยจะมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งประเทศไทยกำลังเปลี่ยนจากสังคมผู้สูงอายุไปสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยในขณะนี้ประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 10 หรือมากกว่า 7 ล้านคน และภายในปี 2583 ประชากรในกลุ่มนี้จะเพิ่มจำนวนเป็น 17 ล้านคน เป็นอัตรามากกว่า 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ¹

สาเหตุที่ทำให้ในปัจจุบันมีอัตราส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มต้นในยุคสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้ผ่านศึกสงครามจนได้รับความเสียหายอย่างหนักและต้องการที่จะเร่งฟื้นฟูประเทศของตนให้กลับมา มีสภาพดังเดิมอีกครั้ง แต่ผลจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ทำให้ประชาชนแต่ละประเทศเสียชีวิตลงไปเป็นจำนวนมากทำให้ขาดแรงงานในการพัฒนาประเทศ คนในยุคสมัยนั้นจึงมีค่านิยมในการมีบุตรหลานหลาย ๆ คนเพื่อเป็นแรงงานในการพัฒนาประเทศ เป็นยุคที่เรียกว่า “เบบี้บูมเมอร์” หมายถึงประชาชนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489 – 2507 ซึ่งทำให้ประชาชนที่เกิดในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีอายุประมาณ 54-72 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้ในปัจจุบันจะเริ่มเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว² ประกอบกับเทคโนโลยีทางการแพทย์และความรู้ทางโภชนาการที่พัฒนาขึ้นจากในอดีตเป็นอย่างมาก ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2513 ประเทศไทยได้ประกาศใช้นโยบายสนับสนุนให้คู่สมรสได้มีการวางแผนครอบครัวเพื่อชะลออัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้อัตราการเจริญพันธุ์ในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็วจากบุตร 5 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปี พ.ศ. 2507 เหลือเพียงบุตร 2 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปี พ.ศ. 2539³ และในปัจจุบันอัตราเจริญพันธุ์เฉลี่ยของสตรีไทยอยู่ที่ 1.6 คนต่อสตรีหนึ่งคน⁴ อีกทั้ง สตรีในปัจจุบันได้มีบทบาททางสังคมมากขึ้น จากเดิมที่มีหน้าที่เพียงเลี้ยงดูและบุตรหลานอยู่ที่บ้านเพียงอย่างเดียวก็สามารถเริ่มทำงานประกอบอาชีพนอกบ้านได้เช่นเดียวกับผู้ชาย ทำให้สตรีบางส่วนไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรได้เหมือนเมื่อก่อนเนื่องจากหน้าที่ความรับผิดชอบจากการท าน จึงเป็น

¹ กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์ กองบรรณาธิการ The Momentum, รับมือสังคมผู้สูงอายุ: ตัวอย่างจากต่างประเทศ [ออนไลน์], 12 กรกฎาคม 2560. แหล่งที่มา <https://themomentum.co/happy-life-aging-society/>

² นางทัศนีย์ ศรีกิตติศักดิ์, “เจนเนอร์เรชั่นในองค์กร บุคลิกภาพองค์กรประกอบ และปัจจัยจูงใจในการท านงานกรณีศึกษาพนักงานบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง” งานวิจัยสวนบุคคลศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 14

³ ปราโมทย์ ประสาทกุล ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยมหิดล, ภาวะการตายและความยืนยาวของชีวิตประชากรไทย [ออนไลน์], 2557. แหล่งที่มา <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article01.htm>

⁴ ปราโมทย์ ประสาทกุล ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยมหิดล, “สถานการณ์การเกิดในช่วงครึ่งศตวรรษ,” สารประชากรมหิดล (มกราคม 2557): 3

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจมีบุตรลดลงส่งผลให้ประชากรวัยเด็กในแต่ละปีมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ

ผลจากการที่ประเทศไทยเริ่มมีอัตราส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นและมีอัตราการเกิดของเด็กน้อยลงจะทำให้ประชากรวัยทำงานลดลง ซึ่งประชากรวัยทำงานนี้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตเนื่องจากเป็นวัยที่สามารถเป็นกำลังการผลิต การออมและการลงทุนที่สูงที่สุด เห็นได้จากการขยายกำหนดอายุเกษียณจาก 60 ปี เป็น 65 ปี ที่สำคัญคนวัยทำงานต้องมีภาระหนักขึ้นเพื่อดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ขนาดครอบครัวที่เล็กลง นั้นหมายถึงผู้สูงวัยมีแนวโน้มที่จะต้องอยู่ลำพังมากขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่วางแผนรับมือให้ดีแล้วอาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ในระยะยาวทั้งในด้านสังคมและภาคเศรษฐกิจ⁵ ซึ่งรัฐบาลก็ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวและได้ออกมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ได้มีการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ 338 มีสาระสำคัญเป็นการยกเว้นเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสได้จ่ายออกไปเป็นค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรในจำนวนไม่เกิน 60,000 บาท หากการจ่ายค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรแต่ละครั้งไม่ได้จ่ายในปีภาษีเดียวกัน ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถได้รับยกเว้นภาษีได้ในปีที่จ่ายจริงแต่รวมแล้วไม่เกิน 60,000 บาท

อย่างไรก็ตาม การได้รับยกเว้นเพียงแค่งเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรเพียงอย่างเดียวนั้นจะไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งอาจจะทำให้ไม่เกิดประโยชน์จากการประกาศใช้มาตรการดังกล่าวแต่อย่างใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการยกเว้นเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรนั้นไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้น
- 1.2.2 เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการน ค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรแก่ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในระบบประกันสังคม

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

- 1.3.1 ศึกษากฎกระทรวง (ฉบับที่ 338) พ.ศ. 2561 ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร กรณียกเว้นเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร

⁵ มณีนรัตน์ อนุโลมสมบัติ, สังคมผู้สูงวัยรับมือได้ด้วยเทคโนโลยี [ออนไลน์], 5 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642056>

- 1.3.2 ศึกษาข้อกำหนดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกันตนและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
- 1.3.3 ศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเกิดสิทธิเกี่ยวกับการเบิกชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคลอดบุตรตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
- 1.3.4 ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิประโยชน์ข้าราชการ
- 1.3.5 ศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรทั้งสิทธิประโยชน์ของรัฐบาลและสิทธิประโยชน์ทางภาษีของประเทศสิงคโปร์
- 1.3.6 ทดสอบการคำนวณสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากมาตรการส่งเสริมการมีบุตรและสิทธิประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการคลอดบุตร

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

สืบเนื่องจากปัจจุบันมีนโยบายในการเพิ่มจำนวนประชากรในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางตรงและทางอ้อมโดยใช้นโยบายทางกฎหมายรวมทั้งกฎหมายภาษีอากรแต่จากการศึกษาพบว่าการใช้นโยบายภาษีอากรนั้นยังไม่เพียงพอ เพื่อให้เป็นการส่งเสริมการเพิ่มประชากรจึงควรมีการเพิ่มมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการให้ส่วนลดภาษีเพื่อการมีบุตร

1.5 วิธีด านินการวิจัย

ศึกษาโดยใช้วิธีดาเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจาก ตารา บทความ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นการนาสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการเบิกค่าคลอดบุตร และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรของต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

- 1.6.1 ท าให้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
- 1.6.2 เป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการก าหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรในการค านวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

บทที่ 2

แนวคิด ความเป็นมาและสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับการเบิกชดเชยค่าคลอดบุตร

จากการที่รัฐบาลมีต้องการให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นก็จะมีหลักประกันเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงทางการเงินที่ต้องน เงินรักษาตัว โดยบริการด้านสุขภาพในปัจจุบันรวมถึงเรื่องการคลอดบุตรด้วย สวัสดิการที่เกี่ยวกับการคลอดบุตรในปัจจุบันมีทั้งจากระบบประกันสังคม และสวัสดิการรักษายาพยาบาลของข้าราชการ ดังนั้น จึงมีการศึกษาถึงแนวคิดความเป็นมา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการคลอดบุตรในปัจจุบัน ทั้งระบบประกันสังคมและสวัสดิการรักษายาพยาบาลของข้าราชการ

2.1 แนวคิดและความเป็นมาของการประกันสังคมในประเทศไทย

แนวคิดและความเป็นมาของการประกันสังคมในประเทศไทยสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดของการประกันสังคม⁶

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ให้ความหมายของการประกันสังคมไว้ว่า⁷ “เป็นการค้ำประกันทางสุขภาพและทางเศรษฐกิจของคนแต่ละคนรวมถึงผู้อยู่ในความอุปการะ เมื่อบุคคลเหล่านั้นขาดแคลนรายได้อันเนื่องมาจากการสูญเสียรายได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ”

กรมประชาสงเคราะห์ ให้ความหมายของการประกันสังคมไว้ว่า “ประกันสังคม คือ โครงการบริหารสังคมในระยะยาวที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนจากความเป็นอยู่ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความสุขตามฐานะของตน โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่ให้ประชาชนแต่ละคนช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือครอบครัว และช่วยเหลือสังคมซึ่งกันและกันด้วยการออมเงินจากรายได้ของแต่ละบุคคลไว้ในกองกลางหรือที่เรียกว่า กองทุนประกันสังคม โดยมีนายจ้างและรัฐบาลสมทบเงินเข้ากองทุนให้อีกฝ่ายละส่วน เพื่อให้เงินในกองทุนมีจ านวนมากเพียงพอที่จะสามารถด ำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้ โดยจะจ่ายให้สมาชิกหรือผู้ประกันตนในรูปของเงิน สิ่งของและบริการ”

สำนักงานประกันสังคมให้ความหมายของการประกันสังคมไว้ว่า “การประกันสังคม คือ มาตรการหนึ่งในด้านจัดการสวัสดิการสังคม เพื่อจะคุ้มครองประชาชนไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนในการด ำรงชีวิตเมื่อต้องสูญเสียรายได้ หรือมีรายได้ไม่เพียงพอในการด ำรงชีวิต”

⁶ ส านักงานประกันสังคม. ความเป็นมาของการประกันสังคม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://www.sso.go.th/library/sites/all/themes/library/web_content/history/1.pdf

⁷ International Labour Organization, International Labour Standards on Social Security [Online], 2018, June 4. Available from: <http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/social-security/lang--en/index.htm>

จากความหมายและหลักการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกันสังคมเป็นการบริหารงานโดยภาครัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การสร้างหลักประกันขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ผู้ประกันตนทุกคน โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายมาบังคับให้ฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายผู้ประกันตนหรือลูกจ้าง และฝ่ายรัฐบาล ร่วมกันจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม เมื่อผู้ประกันตนเดือดร้อนก็จะมีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการจ่ายเงินสมทบ และจำนวนเงินที่จ่ายสมทบ

การดำเนินงานของกองทุนประกันสังคมเป็นลักษณะบังคับที่กำหนดให้นายจ้างและลูกจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนในอัตราที่เท่ากัน และมีรัฐบาลร่วมอุดหนุนบางส่วน การดำเนินงานของการประกันสังคมจึงถือได้ว่าเป็นการดำเนินงานร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย เพื่อร่วมกันดูแลผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายและรวมทั้งร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินงาน

หลักการที่สำคัญของการประกันสังคม^๘ คือ ผู้มีรายได้ เช่น ลูกจ้างหรือผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระต้องจ่ายเงินบางส่วนจากรายได้สมทบเข้ากองทุน ซึ่งเรียกว่า กองทุนประกันสังคม ผู้จ่ายเงินสมทบเพื่อตนเองนั้นเรียกว่า ผู้ประกันตน ซึ่งจะมีทั้งประเภทต้องประกันตนแบบบังคับ และโดยสมัครใจ นายจ้างของลูกจ้างและรัฐบาลก็มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนด้วยเช่นเดียวกัน โดยในทางปฏิบัติรัฐบาลจะต้องจัดตั้งหน่วยงานพร้อมบุคลากรเข้ามาบริหารด้านการประกันสังคมไว้โดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่จัดสรรเงินกองทุนให้แก่ผู้ประกันตน

ดังนั้น การประกันสังคมจึงถือเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ยึดหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถสรุปหลักการที่สำคัญของการประกันสังคมได้ดังนี้

1. การประกันสังคม เป็นวิธีการออกเงินสมทบจากฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง และรัฐบาล อาจเข้าไปมีส่วนร่วมโดยการให้เงินอุดหนุนในบางครั้ง
2. การเข้ามามีส่วนร่วมในระบบประกันสังคมเป็นลักษณะของการบังคับ
3. เงินสมทบที่ได้จ่ายมานั้นจะถูกนำไปเป็นชดเชยเหลือทดแทนตามที่กำหนดเท่านั้น
4. ส่วนเกินของเงินสมทบจะถูกนำไปลงทุนเพื่อให้กองทุนมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น เพิ่มรายได้ให้แก่กองทุน
5. สิทธิในการได้รับประโยชน์ทดแทนเกิดจากการจ่ายเงินสมทบตามเงื่อนไข
6. อัตราการจ่ายเงินสมทบและอัตราผลประโยชน์ทดแทนจะสัมพันธ์กับรายได้ของบุคคล
7. หากมีการบาดเจ็บจากการทำงาน ตามปกติ นายจ้างจะเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวและรัฐบาลอาจให้ความช่วยเหลือในบางกรณี

^๘ สุจินต์ ฉิมมณี, การประกันชีวิต 2 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี, สถาบันพัฒนาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2538) หน้า 5-8

จากหลักการดังกล่าวทำให้สามารถสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการประกันสังคม คือ การให้ประชาชนในแต่ละสังคมมีส่วนช่วยเหลือตนเอง โดยร่วมกันเสี่ยงด้วยการออกเงินสมทบเพื่อประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับ

2.1.2 ความเป็นมาของการประกันสังคม

การประกันสังคมเริ่มมีบทบาทในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดยมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นประธานและคณะกรรมการอีก 11 คน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีที่ดินและบ้านเรือนเป็นของตนเอง ประกอบอาชีพอย่างสุจริต คุ้มครองตนเองและครอบครัวให้มีความสุขและมีหลักประกันในการในความเป็นอยู่ เช่น กรณีที่มีบุตรมาก การคลอดบุตร พิการทุพพลภาพ ชราภาพและมรณกรรม ฯลฯ ซึ่งการจะช่วยเหลือประชาชนให้มีหลักประกันมั่นคงนั้นจำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการประกันสังคม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสังคมสงเคราะห์มาเพื่อเสนอหลักการและวิธีการดำเนินงานโดยแบ่งประเภทของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคคลที่ช่วยเหลือตัวเองได้ ได้แก่ ผู้มีร่างกายสมบูรณ์ สามารถหารายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว ตลอดจนสามารถออมได้
2. บุคคลที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ได้แก่ ผู้ตัดขาดขาดสน ร่างกายพิการหรือหรือเจ็บป่วยเรื้อรังหรือผู้เลี้ยงดูครอบครัวถึงแก่กรรม

ซึ่งบุคคลในประเภทที่ 2 นี้ถือเป็นภาระและหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องเข้าช่วยเหลือ ขจัดและป้องกันบุคคลประเภทนี้ให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป

ทั้งนี้ หลักการประกันสังคมได้กำหนดไว้เฉพาะลูกจ้างที่มีรายได้ต่อถึงเกณฑ์ ผู้ประกันตนและผู้ว่างออกเงินสมทบเข้าไปในกองทุนประกันสังคม ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับนั้นประกอบด้วย ประโยชน์สงเคราะห์เพื่อการคลอดบุตร เพื่อการสงเคราะห์บุตร เพื่อการเจ็บป่วย ทุพพลภาพ เพื่อการชราภาพ และเพื่อการฌาปนกิจ

2.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเป็นผู้ประกันตนกรณีค่าคลอดบุตร

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมอันทำให้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ดังต่อไปนี้⁹

2.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกันตน

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการเข้าเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันตน รวมถึงบทลงโทษในกรณีที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนไม่ถูกต้อง

⁹ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

2.2.1.1 การเข้าเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ลักษณะ 2 หมวด 1

ได้กำหนดข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกันไว้ ซึ่งสามารถสรุปข้อกำหนดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกันตนได้ว่า ลูกจ้างที่มีอายุระหว่าง 15 ถึง 60 ปี ต้องเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ถ้าลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนมีอายุเกิน 60 ปี และยังคงเป็นลูกจ้างอยู่ ให้ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป¹⁰ ถ้าผู้ประกันตนคนใดสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเพราะลาออกจากความเป็นลูกจ้าง หากต้องการที่จะกลับเข้าเป็นผู้ประกันตนก็สามารถยื่นความจำนงในการเป็นผู้ประกันตนต่อสำนักงานประกันสังคม¹¹ นอกจากนี้ ถ้าบุคคลใดไม่ได้เป็นผู้ประกันตนในฐานะลูกจ้างและไม่ได้เป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม บุคคลผู้นั้นสามารถสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนได้โดยสามารถยื่นความจำนงในการเป็นผู้ประกันตนต่อสำนักงานประกันสังคม¹²

2.2.1.2 บทลงโทษในกรณีที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนไม่ถูกต้อง

จากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษของนายจ้างสามารถสรุปได้ว่านายจ้างที่มีลูกจ้างเป็นผู้ประกันตนต้องยื่นแบบการขึ้นทะเบียนนายจ้างและลูกจ้างภายใน 30 วัน ตั้งแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน¹³

ถ้านายจ้างไม่ยื่นแบบการขึ้นทะเบียนนายจ้างและลูกจ้าง นายจ้างมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และมีโทษปรับอีกวันละไม่เกิน 5 พันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตาม¹⁴ กรณีที่นายจ้างยื่นแบบการขึ้นทะเบียนนายจ้างและลูกจ้างที่เป็นเท็จ นายจ้างมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ¹⁵

จากมาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 96 และ มาตรา 97 ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ใดเป็นลูกจ้างผู้นั้นถูกบังคับให้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยที่นายจ้างมีหน้าที่ยื่นแบบแจ้งการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนแก่สำนักงานภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 34 หากนายจ้างไม่ส่งแบบแสดงรายการดังกล่าว หรือส่งข้อมูลเท็จ นายจ้างมีโทษตามมาตรา 96 และ 97 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁰ มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹¹ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹² มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹³ มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁴ มาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁵ มาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

2.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมกรณีเบิกค่าคลอดบุตร

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ลักษณะ 3 หมวด 1

ได้กำหนดบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้ประกันตนไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าถ้าผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ก็ยังสามารถได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นอีกด้วย¹⁶

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ลักษณะ 3 หมวด 3

ได้กำหนดสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับจากกรณีคลอดบุตรไว้ว่าผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภรรยาที่ต่อเมื่อได้จ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนเข้ารับบริการทางการแพทย์ ถ้าผู้ประกันตนได้อยู่กินกันฉันสามีภรรยาที่หญิงอื่นอย่างเปิดเผย ผู้ประกันตนก็มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสำหรับผู้หญิงนั้นด้วย¹⁷ โดยประโยชน์ทดแทนที่เกี่ยวข้องกับการคลอดบุตรนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม เช่น ค่าตรวจและค่าฝากครรภ์ ค่าบำบัดทางการแพทย์ เป็นต้น

ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อคลอดบุตร ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งเป็นการเหมาจ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ลักษณะ 3 หมวด 6

ได้กล่าวถึงสิทธิประโยชน์เงินสงเคราะห์บุตรว่าผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร ก็ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน ภายในระยะเวลา 36 เดือนก่อนที่จะได้รับสิทธิ¹⁸

ถ้าผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตรเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้ประกันตนนั้นก็ยังสามารถได้รับทั้งเงินทดแทนจากกรณีทุพพลภาพและเงินทดแทนสงเคราะห์บุตรด้วย¹⁹

ในกรณีที่ทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร ถ้าบิดาหรือมารดาได้จดทะเบียนหย่าหรือแยกกันอยู่แล้วบุตรอยู่ภายใต้การอุปการะของผู้ใด ให้ผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร²⁰

ถ้าผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้สามีหรือภรรยาของผู้ประกันตนเป็นผู้ได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร หรือให้ผู้อุปการะบุตรเป็นผู้ได้รับเงินทดแทนในลำดับต่อมา

¹⁶ มาตรา 54/1 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁷ มาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁸ มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁹ มาตรา 75 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

²⁰ มาตรา 75 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549²¹

มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินสงเคราะห์บุตรดังต่อไปนี้

ข้อ 2 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรสำหรับบุตรที่มีอายุไม่เกิน 6 ปี ครั้งละไม่เกินสองคน ไม่ว่าจะเกิดก่อนหรือหลังจากที่ได้เป็นผู้ประกันตนแล้วก็ตาม

ข้อ 3 เงินทดแทนสงเคราะห์บุตรให้เหมาในอัตรา 400 บาท ต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคน

ข้อ 4 บุตรเกิดในระหว่างเดือนให้จ่ายเต็มเดือน

ข้อ 5 ให้งดจ่ายเงินสงเคราะห์บุตรตั้งแต่วันที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงหรือเดือนที่บุตรมีอายุครบ 6 ปี หรือบุตรเสียชีวิต หรือได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น

2.3 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรของสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ²²

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ รวมถึงการเกิดสิทธิข้อจ กัดของสิทธิและการสิ้นสุดของสิทธิข้าราชการมีดังต่อไปนี้

2.3.1 การเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรของสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและผู้มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์

มาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาล พ.ศ. 2553 ได้ให้คานายามต่างๆ และ ผู้มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ดังต่อไปนี้

การรักษายาบาล หมายความว่า การให้บริการทางการแพทย์ที่ไม่ใช่การเสริมความงามแก่ผู้มีสิทธิและบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิข้าราชการ

ค่ารักษายาบาล หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการรักษายาบาล ดังต่อไปนี้

1. ค่ายา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าอุปกรณ์ทางการแพทย์ และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการรักษาโรค
2. ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค ค่าซ่อมแซมอวัยวะเทียม
3. ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าบริการทางกายาบาล ค่าตรวจวินิจฉัยโรค
4. ค่าตรวจครรภ์ ค่าคลอดบุตรและการดูแลหลังคลอดบุตร

²¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549 [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2549. แหล่งที่มา : <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb11/%bb11-2b-9998-update.pdf>

²² กรมบัญชีกลาง, คู่มือสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ [ออนไลน์], แหล่งที่มา

https://home.kku.ac.th/praudit/law/07_medical_fee/22_Medical_guide_government%20officer_CGD_2553.pdf

5. ค่าห้องและค่าอาหาร ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาพยาบาล
6. ค่าใช้จ่ายในการสร้างเสริมสุขภาพ
7. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ
8. ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

สถานพยาบาล หมายความว่า สถานพยาบาลของทางราชการและเอกชน โดยความหมายของสถานพยาบาลของทางราชการและสถานพยาบาลของเอกชนสามารถ สรุปลงได้ดังต่อไปนี้

สถานพยาบาลของทางราชการ ได้แก่ สถานพยาบาลที่ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงสถานพยาบาลของมหาวิทยาลัยของรัฐ โรงพยาบาล ประสานมิตร และสถานพยาบาลอื่นตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

สถานพยาบาลของเอกชน ได้แก่ สถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการและดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

ผู้มีสิทธิ หมายความว่า

1. ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ยกเว้นข้าราชการตรวจชั้นพลตำรวจที่อยู่ในระหว่างการศึกษา ก่อนเข้ารับราชการประจำ
2. ลูกจ้างชาวต่างประเทศที่ได้รับค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่ายและสัญญาจ้างนั้น ไม่ได้ระบุเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลไว้
3. ผู้ได้รับบำนาญปกติหรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษเพราะเป็นผู้มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำนาญ ข้าราชการ และทหารกองหนุนตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

บุคคลในครอบครัว ได้แก่

1. บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีสิทธิที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีสิทธิ แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น
2. คู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้มีสิทธิ
3. บิดาหรือมารดาของผู้มีสิทธิ

2.3.2 การเกิดสิทธิ และหมดสิทธิของข้าราชการที่ได้รับสิทธิ

ผู้มีสิทธิจะมีสิทธิตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ และหมดสิทธิเมื่อเกษียณอายุราชการ ลาออก ถูกไล่ออก เสียชีวิต รวมถึงกรณีถูกระงับสิทธิเพราะถูกพักราชการ

บุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธินั้นจะอาศัยสิทธิของผู้มีสิทธิ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อผู้มีสิทธิเกิดสิทธิ ก็จะสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัวไปด้วย และเมื่อผู้มีสิทธิหมด

สิทธิก็จะไม่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัวเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้มีสิทธิ จะไม่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัวได้ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายด้วย

2.3.2.1 การถูกจ ักัดสิทธิและสิทธิช้ ซ้อน

มาตรา 10 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกรณีถูกจ ักัดสิทธิและสิทธิช้ ซ้อนซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ถ้าผู้มีสิทธิสามารถเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นได้ด้วย ให้ผู้มีสิทธิเลือกเบิก ค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น

ถ้าบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิสามารถเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลจากแหล่งอื่น ได้ จะสามารถเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลจากตามสิทธิราชการได้เฉพาะส่วนที่ยังขาดอยู่ เท่านั้น

ถ้าบุคคลในครอบครัวสามารถใช้สิทธิค่ารักษาพยาบาลของผู้อื่นได้ด้วย บุคคลใน ครอบครัวผู้นั้นเลือกใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของใครก็ได้

2.3.3 อัตราค่าบริการสาธารณสุขเพื่อใช้ส หรับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลในสถานพยาบาล ของทางราชการ²³

การเบิกค่ารักษาพยาบาลกรณีคลอดบุตรตามสิทธิราชการนั้นจะไม่ได้ระบุว่าจะค่าใช้จ่าย ประเภทใดสามารถเบิกเงินเป็นอัตราเหมาได้เท่าใด แต่จะเบิกได้ตามการใช้บริการทางการแพทย์ แยกเป็นกรณีไป เช่น สิทธิราชการในการใช้ห้องผู้ป่วยประเภทห้องพิเศษจะสามารถเบิกได้ 600 บาทต่อวัน หรือถ้ามีการถ่ายภาพเอ็กซเรย์ดิจิทัลก็จะสามารถเบิกค่าถ่ายภาพดังกล่าวได้ภาพละ 220 บาท เป็นต้น ซึ่งอัตราค่ารักษาพยาบาลเกี่ยวกับการคลอดบุตรได้ระบุไว้ในหมวดที่ 11 ค่าทา หัตถการ และวิสัญญี ตามเอกสาร กค 0417/ ว 177 โดยกรมบัญชีกลาง ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ค่าทาหัตถการ หมายถึง ค่าบริการเหมาตามรายการหัตถการต่าง ๆ รวมถึงการผ่าตัด และ การท คลอดด้วย

การคิดค่าบริการประกอบด้วย

- 1. ค่าอุปกรณ์ของใช้และเครื่องมือทางการแพทย์ที่ใช้ในการทาหัตถการนั้น ๆ เช่น ในการ ผ่าตัด ให้รวมค่าเครื่องมือผ่าตัด ค่าผ้าคลุม ผ้าปูต่างๆ ด้วย*
- 2. ค่ายาพื้นฐานที่ใช้ เช่น Antiseptic ยาชาที่ใช้ในการท าทหัตถการ*
- 3. ค่าวัสดุสิ้นเปลืองพื้นฐานที่ใช้ในการทาหัตถการ เช่น ใบมีด ไหมเย็บแผล ผ้ากอส สาลี วัสดุที่ใช้ในการปิดบาดแผล ถู่มือ เป็นต้น*

²³ กค 0417/ว 177 กรมบัญชีกลาง

ซึ่งอัตราค่าบริการทางการแพทย์เกี่ยวกับการเบิกค่าคลอดบุตรนั้นสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 อัตราค่าบริการทางการแพทย์เกี่ยวกับการเบิกค่าคลอดบุตร

ลำดับ	รายการ	หน่วย	ราคา	หมายเหตุ	รหัสรายการ
1.1	เตียงสามัญ	วัน	300	เบิกได้ร่วมกับค่าอาหารในราคาไม่เกิน 300 บาท ตามระเบียบกระทรวงการคลัง	21101
1.2	ห้องพิเศษ	วัน	600	เบิกได้ร่วมกับค่าอาหารในราคาไม่เกิน 600 บาท ตามระเบียบกระทรวงการคลัง	21201
1.3	เตียงสังเกตอาการ/ Ambulatory, one day treatment (รวมค่าการ พยาบาล)	ครั้ง/ วัน	100	- สำหรับผู้ป่วยนอกที่มาให้ยา เคมีบำบัด หัตถการที่ไม่ จำเป็นต้องนอนโรงพยาบาล แต่ต้องสังเกตอาการตั้งแต่ 2 ชั่วโมงขึ้นไป - ไม่รวมถึงการฟอกเลือดด้วย วิธีไตเทียม	21301
11.8	สูติ - นรีเวชกรรม				
11.8.1	ค่าคลอดปกติทางช่อง คลอดท่าศีรษะ	ครั้ง	1,000		71650
11.8.2	ค่าคลอดท่าก้นทางช่อง คลอด	ครั้ง	1,300		71651
11.8.3	ค่าคลอดใช้เครื่องมือช่วย (Vac/forcep)	ครั้ง	1,300		71652
11.8.4	ล้างรก	ครั้ง	350		71653
11.8.5	ค่าตรวจมะเร็งปากมดลูก	ครั้ง	70		71660
11.8.6	Colposcopic examination (ตรวจ ด้วยกล้อง)	ครั้ง	250		71661
11.8.7	Culdocentesis	ครั้ง	170		71662

ลำดับ	รายการ	หน่วย	ราคา	หมายเหตุ	รหัสรายการ
11.8.8	Cryosurgery (จี้ด้วยความเย็น)	ครั้ง	160		71670
11.8.9	จี้หูดปาก/ในช่องคลอดด้วยไฟฟ้า	ครั้ง	250		71671
11.8.10	จี้หูดปาก/ในช่องคลอดด้วยยา Podophyllin หรือ Trichloacetic acid	ครั้ง	130		71672
11.8.11	ผ่าฝีที่ปากช่องคลอด/ Incision and drain of Bartholin abscess	ครั้ง	300		71673
11.8.12	Marsupialization of Bartholin cyst	ครั้ง	350		71674
11.8.13	Endometrial biopsy	ครั้ง	150		71680
11.8.14	ค่าใส่ห่วง	ครั้ง	0	รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง	71681
11.8.15	ค่าเอาห่วงออก	ครั้ง	0	รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง	71682
11.8.16	Artificial Insemination	ครั้ง	0	รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง	71683
11.8.17	ค่าฝังยาคุม	ครั้ง	0	รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง	71690
11.8.18	ค่าเอายาฝังออก	ครั้ง	0	รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง	71691

บทที่ 3

เหตุผล ความจ าเป็นและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดภาระภาษีการฝากครรภ์และการคลอดบุตร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีที่จัดเก็บตามหลักความสามารถในการเสียภาษีของผู้มีเงินได้ โดยใช้รายได้หรือเงินได้เป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถการเสียภาษี ซึ่งการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นต้องนำเงินได้ที่ได้รับมาพิจารณาก่อนว่าเงินได้นั้นมีกฎหมายยกเว้นเงินได้หรือไม่ แล้วจึงนำเงินส่วนที่ไม่มีกฎหมายยกเว้นเงินได้มาหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

3.1 ความจ าเป็นของการจัดเก็บภาษีอากร

ความหมายของภาษีอากร คือ เงินได้ที่รัฐบาลเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยที่ประชาชนจะไม่ได้รับคืนสิ่งตอบแทนโดยตรง กล่าวคือ เป็นการเก็บเงินจากประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาประเทศนั่นเอง²⁴ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ในการหารายได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในแต่ละปีแล้ว ภาษีอากรยังมีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากรที่สำคัญอีก 4 ดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ าชษฐรายได้ของประชาชน เช่น การเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า ผู้ที่มีรายได้มากก็จะถูกเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย
2. ส่งเสริมความเจริญเติบโตของธุรกิจการค้า เช่น การจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นการควบคุมการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออก รักษาเสถียรภาพทางด้านราคาสินค้าที่ขายในประเทศ และยังเป็น การควบคุมหรือส่งเสริมการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยบางชนิด
3. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ในกรณีที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ปกติ รัฐบาลจำเป็นต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น การกระตุ้นการจ้างงานในเวลาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ป้องกันภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืดด้วยมาตรการทางภาษี
4. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลหรือตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในประเทศ เช่น การศึกษา การสวัสดิการสังคม นโยบายประชากร

การอนุมัติมาตรการส่งเสริมการมีบุตรตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ 338) พ.ศ. 2561 ถือเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยใช้เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและให้ก าเนิดบุตร

²⁴ กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2560, (กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2560) หน้า 1

3.2 หลักการทั่วไปและความเสมอภาคทางภาษีตามหลักกฎหมาย

3.2.1 หลักการภาษีอากรที่ดี

การจัดเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่รัฐบาลนำมาใช้ในการบริหารประเทศและส่งเสริมให้ประชาชนมีสวัสดิการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องหารายได้เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการบริหารประเทศ โดยแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลนั้นมาจากการจัดเก็บภาษีอากร ดังนั้นการจัดเก็บภาษีอากรจึงต้องกระทำอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมมากที่สุด

หลักการบริหารภาษีอากรที่ดีนั้นทำให้การจัดเก็บภาษีอากรมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยหลักการของภาษีอากรที่ดีของอดัม สมิธ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษได้กล่าวถึงหลักการบริหารภาษีอากรที่ดีไว้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้²⁵

1. หลักความเป็นธรรม คือ การจัดเก็บภาษีต้องทำให้เกิดความเป็นธรรมและมีวิธีการที่เป็นธรรม
2. หลักความแน่นอน คือ การจัดเก็บต้องกระทำด้วยความมีเหตุผล
3. หลักความสะดวกในการเสียภาษี คือ ผู้ชำระภาษีต้องได้รับความสะดวกสบายในการชำระภาษีมากที่สุด
4. หลักการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ คือ รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บให้น้อยที่สุด

ซึ่งหลักการทางภาษีอากรที่ดีที่เกี่ยวข้องกับเอกัตศึกษานี้ คือ หลักความเป็นธรรม โดยมีหลักการว่า ประชาชนได้สละเงินของตนให้แก่รัฐบาลตามสัดส่วนรายได้ที่ตนได้รับ ดังนั้นการจัดเก็บภาษีต้องทำให้เกิดความเป็นธรรมและมีวิธีการที่เป็นธรรมแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยหลักความเป็นธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

หลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์ (Principle of absolute equity) คือ ผู้เสียภาษีควรเสียภาษีในจำนวนที่เท่ากันและรัฐบาลควรแบ่งภาระค่าใช้จ่ายของรัฐให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจำนวนที่เท่ากัน

หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified Equity Principle) สามารถแบ่งออกเป็น 2 หลักการย่อยได้ดังต่อไปนี้

- ก. หลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (The benefit principle) คือ หลักที่มีแนวคิดว่าผู้ใดได้รับประโยชน์จากรัฐบาลมากก็ความเสียหายในอัตราที่มากกว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากรัฐบาลน้อย

²⁵ ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ, บริษัท ที.เค.เอส สยามเพรส แมเนจเมนท์ จำกัด, 2556) หน้า 54

- ข. หลักความสามารถในการเสียภาษี (The ability to pay principle) คือ หลักที่มีแนวคิดว่าคุณที่มีรายได้มากย่อมต้องเสียภาษีในจำนวนที่มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า

จากหลักความเป็นธรรมตามหลักการภาษีอากรที่คตินั้น การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียภาษี โดยจำนวนภาษีที่แต่ละบุคคลเสียจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับรายได้และค่าใช้จ่ายที่ตน มารวมเป็นเงินได้พึงประเมิน แต่อย่างไรก็ดี รัฐมีการกำหนดการบรรเทาภาระภาษีต่าง ๆ ให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยเป็นทั้งในรูปแบบของการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน โดยในเอกัตศึกษาเล่มนี้สนับสนุนให้มีมาตรการการบรรเทาภาระภาษีเกี่ยวกับการฝากครรภ์และการคลอดบุตรโดยใช้เป็นส่วนลดภาษีเพื่อให้สามารถสนับสนุนการมีบุตรได้อย่างเพียงพอมากขึ้นและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีรายจ่ายมากได้ดียิ่งขึ้น

3.2.2 หลักความเสมอภาคตามนัยของกฎหมายภาษีอากร

หลักความเสมอภาคทางกฎหมายภาษีอากรนั้นมีที่มาจากหลักความเสมอภาคทางกฎหมายที่รัฐต้องปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนเหมือนกันในข้อเท็จจริงที่เหมือนกัน และปฏิบัติต่อประชาชนอย่างแตกต่างกันในข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อพิจารณาหลักความภาคในทางกฎหมายแล้ว บทบัญญัติของกฎหมายภาษีอากรจึงต้องมีลักษณะทั่วไปไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หลักความเสมอภาคทางกฎหมายภาษีอากรนั้นสามารถจำแนกประเภทออกได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้²⁶

3.2.2.1 หลักความเสมอภาคทางคณิตศาสตร์

เป็นแนวความคิดที่พิจารณาความเสมอภาคจากรายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษี เช่น ผู้มีเงินได้จำนวน 100,000 บาท ต้องเสียภาษีจำนวน 1,000 บาท ส่วนผู้ที่มีเงินได้ 1,000,000 บาท ต้องเสียภาษีจำนวน 10,000 บาท ซึ่งหมายความว่าผู้มีเงินได้ทุกคนต้องเสียภาษีในอัตราที่เท่ากัน

อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อผู้มีเงินได้ทุกคนมีฐานะหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เท่ากัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละคนมีฐานะที่แตกต่างกัน ทำให้แนวคิดนี้ไม่สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้

3.2.2.2 ความเสมอภาคในเชิงข้อเท็จจริงหรือส่วนบุคคล

เป็นการพิจารณาภาษีจากความสามารถในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษี เนื่องจากหลักความเสมอภาคในเชิงคณิตศาสตร์จะพิจารณาเพียงเงินได้ที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้รับเท่านั้น แต่ไม่ได้พิจารณาภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละคน ทำให้แนวคิดความเสมอภาคทางภาษีจึงไม่เป็นที่ยอมรับ ถึงแม้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละ

²⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 120

คนจะมีรายได้เท่ากันแต่ถ้ามีภาระค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน เช่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบางคนมีบุตร 2 คน ต้องแบ่งรายได้ของตนบางส่วนไปใช้ในการเลี้ยงดูบุตร ในขณะที่ผู้เสียภาษีบางคนเป็นโสดซึ่งไม่มีภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร หากผู้เสียภาษีทั้ง 2 กลุ่มนี้ต้องมีหน้าที่เสียภาษีในจำนวนที่เท่ากันเพราะมีรายได้เท่ากันจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม จึงก่อให้เกิดแนวคิดหลักความเสมอภาคในเชิงข้อเท็จจริงหรือส่วนบุคคลนี้ขึ้นมา

นอกจากปัจจัยเกี่ยวกับบุตรและครอบครัวแล้ว แนวคิดหลักความเสมอภาคในเชิงข้อเท็จจริงหรือส่วนบุคคลยังได้พิจารณา รวมไปถึงการยกเว้นภาษีเงินได้ในส่วนที่มีความจำเป็นเพื่อการดำรงชีพ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค นอกจากนี้จะต้องกำหนดอัตราภาษีแบบก้าวหน้าซึ่งเป็นอัตราภาษีที่สูงขึ้นเมื่อฐานภาษีเพิ่มขึ้น เนื่องจากบุคคลที่มีรายได้เพิ่มขึ้นย่อมมีเงินเหลือหลังจากที่ได้ชำระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิตมากขึ้น ย่อมสามารถเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นได้จากหลักการของความเสมอภาคทางภาษีในส่วนของความเสมอภาคในเชิงข้อเท็จจริงที่พิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งพิจารณาถึงภาระค่าใช้จ่ายของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละคน

จากหลักความเสมอภาคทางกฎหมายภาษีอากรที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องพิจารณาถึงรายได้และภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีด้วย ดังนั้น หากผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีภาระจากการให้กำเนิดบุตรและมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรจากค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร ก็ควรที่จะได้รับสิทธิจากการบรรเทาภาระภาษีอากรอย่างเสมอภาค เพื่อให้สะท้อนถึงความสามารถในการเสียภาษีตามหลักความเสมอภาคทางกฎหมายภาษีอากร

3.3 ขอบเขต ความหมายและประเภทของการหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.3.1 การกำหนดความหมายและประเภทของค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดเงินได้ถือเป็นเครื่องมือในการบรรเทาภาระภาษีเชิงโครงสร้างเพราะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินได้ก่อให้เกิดความสามารถในการชำระภาษี กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทก่อนที่จะนำไปหักลดหย่อนเพื่อกำหนดเงินได้สุทธิ การหักค่าใช้จ่ายถือเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ว่าเงินได้พึงประเมินประเภทใดสามารถนำไปหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่าไร หากกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ผู้มีเงินได้ก็ไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายประเภทนั้นได้ โดยการหักค่าใช้จ่ายสามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธีได้ ดังนี้

1. หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร
2. หักเป็นการเหมา

รายการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ตารางแสดงอัตรการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภท

ประเภทของเงินได้	อัตรการหักค่าใช้จ่าย
เงินได้ประเภทที่ 1 และ 2	หักค่าใช้จ่าย 50% ไม่เกิน 100,000 บาท หรือหากมีเงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 ให้เงินได้ทั้ง 2 ประเภทรวมกันแต่หักได้ไม่เกิน 100,000 บาท
เงินได้ประเภทที่ 3	หักเป็นการเหมา 50% ไม่เกิน 100,000 บาท หรือตามจริง
เงินได้ประเภทที่ 4	หักค่าใช้จ่ายไม่ได้
เงินได้ประเภทที่ 5	หักเป็นการเหมา 10-30% หรือหักตามจริง
เงินได้ประเภทที่ 6	หักเป็นการเหมา 30% หรือ 60% หรือหักตามจริง
เงินได้ประเภทที่ 7	หักเป็นการเหมา 60% หรือหักตามจริง
เงินได้ประเภทที่ 8	หักเป็นการเหมา 40% หรือ 60% หรือหักตามจริง

3.3.2 ความหมายและประเภทของค่าลดหย่อน

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีที่จัดเก็บจากหลักความสามารถในการเสียภาษี โดยใช้รายได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษี ดังนั้น รายได้ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีตามอัตราภาษีควรเป็นรายได้ที่แสดงถึงความสามารถในการเสียภาษีที่แท้จริง ซึ่งค่าลดหย่อนเป็นสิ่งจำเป็นในการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเสียภาษีดังกล่าว เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีรายจ่ายที่ไม่สัมพันธ์กับรายได้ หากรายจ่ายดังกล่าวเป็นรายที่มีความจำเป็นในการดำรงชีพผู้เสียภาษีก็ไม่ควรต้องรับภาระภาษีดังกล่าว กฎหมายจึงอนุญาตให้มีการหักลดหย่อนเพื่อแสดงให้เห็นถึงส่วนของรายได้ที่สูงกว่าระดับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการเสียภาษี อย่างไรก็ตาม ค่าลดหย่อนก็ไม่อาจจัดภาระค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการดำรงชีพของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีฐานะทางครอบครัวที่แตกต่างกันได้ทุกครอบครัว ดังที่มาตรา 47

แห่งประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้ว่าค่าลดหย่อนเป็นเพียงการบรรเทาภาระภาษีเท่านั้น ซึ่งค่าลดหย่อนยังมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ²⁷ คือ

1. วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สนับสนุนการลงทุน สนับสนุนการออมทรัพย์
2. วัตถุประสงค์ในทางสังคม ได้แก่ ช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและครอบครัว เป็นวิธีช่วยควบคุมประชากรวิธีหนึ่ง
3. วัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้แก่ สนับสนุนการศึกษา วัตถุประสงค์ในทางจิตใจหรือศีลธรรม

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม²⁸ ได้ให้คำ ำกัดความของค่าลดหย่อนไว้ว่า “ค่าลดหย่อนเป็นเครื่องบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเสียภาษีน้อยลงหรืออาจจะไม่ต้องเสียภาษีก็เป็นได้”

จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่าค่าลดหย่อนเป็นเพียงเครื่องบรรเทาภาระภาษีที่ทำให้เสียภาษีน้อยลงหรือไม่ต้องเสียภาษีเท่านั้น ไม่สามารถทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนไม่ต้องเสียภาษี

3.3.2.1 ประเภทของค่าลดหย่อน

ค่าลดหย่อนเป็นเครื่องมือในการบรรเทาภาระภาษี หากรัฐบาลพบว่าประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลอาจเสนอแก้กฎหมายให้ผู้เสียภาษีสามารถหักค่าลดหย่อนได้มากขึ้น โดยค่าลดหย่อนในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ²⁹ ได้ดังต่อไปนี้

1. ค่าลดหย่อนส่วนตัวและผู้อยู่ในอุปการะ

ค่าลดหย่อนส่วนตัวและผู้อยู่ในอุปการะมีวัตถุประสงค์เพื่อการบรรเทาภาระภาษีตามภาระการครองชีพ และตามขนาดครอบครัว ซึ่งตามประมวลรัษฎากรกำหนดบุคคลที่มีสิทธิหักค่าลดหย่อนไว้ดังนี้

- ก. ผู้มีเงินได้
- ข. สามีหรือภรรยาของผู้มีเงินได้
- ค. บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้

2. ค่าลดหย่อนตามรายการ

ค่าลดหย่อนตามรายการเป็นค่าลดหย่อนที่ให้สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่เกิดขึ้นเป็นครั้งเป็นคราวที่ไม่แน่นอน และไม่ขึ้นกับจำนวนรายได้ ซึ่งค่าลดหย่อนตามรายการได้แก่ค่าลดหย่อนดังต่อไปนี้

²⁷ สาคิต รังคศิริ, “ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” สรรพากรสารสน ปีที่ 33 ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2534) หน้า 55

²⁸ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, ค สอนวิชากฎหมายภาษีอากร พิมพ์ครั้งที่ 11 หน้า 293

²⁹ ศุภรัตน์ ควณกุล, เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การเงินธุรกิจและการภาษีอากร หน่วยที่ 10 สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 5 หน้า 68

- ก. ค่าลดหย่อนประกันชีวิต
- ข. ค่าลดหย่อนเพื่อการศึกษาของบุตร
- ค. ค่าลดหย่อนเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- ง. ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการซื้อ เช่าซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย
- จ. ค่าลดหย่อนสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม
- ฉ. ค่าลดหย่อนเงินบริจาค

3.3.2.2 อัตราการหักค่าลดหย่อนแต่ละประเภท

มาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถหักค่าลดหย่อนได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ตารางแสดงรายการและอัตราค่าลดหย่อนแต่ละประเภท

รายการหักลดหย่อน	อัตราค่าลดหย่อน
1. ค่าลดหย่อนผู้มีเงินได้	60,000 บาท
2. ค่าลดหย่อนคู่สมรส	60,000 บาท
3. ค่าลดหย่อนบุตร ³⁰	ลดหย่อนบุตรได้คนแรก 30,000 บาท และตั้งแต่บุตรที่ 2 เป็นต้นไปสามารถหักลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท
4. ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา	ลดหย่อนได้คนละ 30,000 บาท
5. ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ	ลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท
6. ค่าเบี้ยประกันชีวิต	ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท
7. ค่าเบี้ยประกันสุขภาพตนเอง	ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท และเมื่อรวมกับเบี้ยประกันชีวิตแล้วต้องไม่เกิน 100,000 บาท
8. ค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดา	ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท
9. กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF)	ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ร้อยละ 15 ของเงินได้และไม่เกิน 500,000 บาท

³⁰ มติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ปรับเพิ่มค่าลดหย่อนบุตรชดเชยด้วยกฎหมายตั้งแต่คนที่ ๒ เป็นต้นไป ของผู้มีเงินได้หรือของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ซึ่งเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป โดยให้หักลดหย่อนได้เพิ่มอีก 30,000 บาทต่อคนต่อปีภาษี และให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำ ภาษี พ.ศ. 2561 ที่จะต้องยื่นรายได้ในปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

รายการที่กลดหย่อน	อัตราค่าลดหย่อน
10. กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (PF) กองทุนบำนาญข้าราชการ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนสงเคราะห์ครูโณงเรียนเอกชน	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ร้อยละ 15 ของเงินได้และไม่เกิน 500,000 บาท
11. เบี้ยประกันชีวิตแบบบ านฑู	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ร้อยละ 15 ของเงินได้และไม่เกิน 200,000 บาท เมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามข้อ 10 แล้วต้องไม่เกิน 500,000 บาท
12. ค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ (บ้านหลังแรก)	สูงสุดปีละ 120,000 บาท เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี (เฉพาะผู้ที่ซื้อบ้านหลังแรกในระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม 2558 – 31 ธันวาคม 2559)
13. ดอกเบี้ยซื้อที่อยู่อาศัย	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท
14. เงินสมทบประกันสังคม	ตามจ านวนที่จ่ายจริง
15. ค่าลดหย่อนท่องเที่ยวเมืองรอง	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท
16. ลงทุนในหุ้นเพื่อจัดตั้งหรือเงินลงทุนในหุ้นเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ³¹	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท
17. เงินบริจาคเพื่อการศึกษา เพื่อสาธารณประโยชน์	2 เท่าของจ านวนเงินที่บริจาค แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าลดหย่อน
18. เงินบริจาคทั่วไป	ตามจ านวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าลดหย่อน

3.3.3 ความหมายและลักษณะของการยกเว้นภาษี

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ การไม่นำเงินได้บางประเภทมาค านวนเพื่อเสียภาษีซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

³¹ มติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2561 ร่างกฎกระทรวง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร [มาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนที่ลงทุนในวิสาหกิจเริ่มต้น (Angel Investor)] มีสาระส าคัญเป็นการก านตให้ผู้มีเงินได้ที่ได้จ่ายเงินลงทุนในหุ้นเพื่อจัดตั้งหรือเงินลงทุนในหุ้นเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) สามารถนำเงินลงทุนดังกล่าวมาหักลดหย่อนในการค านวนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ตามจ านวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันทั้งหมดแล้วไม่เกิน 100,000 บาท ส าทับปีภาษีนั้น

3.3.3.1 การยกเว้นเงินได้ทั่วไป

โดยทั่วไปแล้วเงินได้ทุกประเภทต้องน มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี แต่มีเงินได้บางประเภทที่ไม่ต้องนมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเนื่องจากได้มีกฎหมายยกเว้นไว้ ซึ่งการยกเว้นภาษีนี้อาจมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อน หรือเพื่อจูงใจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีปฏิบัติตามสิ่งที่รัฐบาลต้องการ เป็นต้น

ประเภทของการยกเว้นภาษีเงินได้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การยกเว้นเงินได้เนื่องจากการให้ (Donative Items) เช่น การให้โดนเส่นหา ได้รับเงินประกันชีวิต ทุนการศึกษา เป็นต้น
2. การยกเว้นเนื่องจากการจ้างแรงงาน (Employment Related Exclusion) เช่น ค่าประกันอุบัติเหตุ ค่าประกันชีวิตกลุ่ม เป็นต้น
3. การยกเว้นเงินได้เนื่องจากการชดเชย (Returns of Human Capital) เช่น ค่ารักษาพยาบาล หรือเงินประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น
4. การยกเว้นเงินได้จากการลงทุน (Investment-Related Exclusions) เช่น ก ำจากส่วนต่างราคาจากการขายหลักทรัพย์ เป็นต้น

3.3.3.2 การยกเว้นภาษีเงินได้สุทธิ

การยกเว้นเงินได้สุทธิเป็นการยกเว้นเงินได้เมื่อมีการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้ว หากต้องการยกเว้นเงินได้สุทธิเท่าใดเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นนั้นก็ไม่ต้องน มารวมค านวณ ซึ่งเป็นวิธีการบรรเทาภาระภาษีอีกรูปแบบหนึ่งที่ประเทศต่าง ๆ น มาใช้เพิ่มเติมจากค่าลดหย่อน

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นจะถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากรและกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา นี้ ซึ่งเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีบุตรนั้นได้มีการบังคับใช้ตามประกาศกฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ยกเว้นเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสเป็นจำนวนเงินเท่ากับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรที่ได้จ่ายจริงในจำนวนที่ไม่เกิน 60,000 บาท ถ้าการจ่ายค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรแต่ละครั้งเป็นจ่ายต่างปีภาษีก็ให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามจ านวนที่ได้จ่ายจริงแต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไปเกิน 60,000 บาท

3.3.4 บทวิเคราะห์การน ามมาตรการการหักลดหย่อน การยกเว้น มาใช้ในการบรรเทาภาระภาษี

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีลักษณะเป็นการจัดเก็บตามความสามารถในการเสียภาษี โดยพิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ซึ่งรัฐก็ได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อมาบรรเทาภาระภาษี เป็นแรงจูงใจให้กับผู้เสียภาษีเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยจากการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคล

ธรรมดาที่ใช้ในประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่ การหักลดหย่อน และการยกเว้นภาษี พบว่ามาตรการดังกล่าวเหล่านี้เป็นมาตรการที่รัฐออกมาเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้รับการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายทางภาษี โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพื้นฐานทางครอบครัวและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ โดยการสนับสนุนกิจกรรมพื้นฐานทางครอบครัว ได้แก่ มาตรการของค่าลดหย่อนเกี่ยวกับการอุปการะ ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับการที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีภาระหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูผู้อื่นที่ไม่มีรายได้ เช่น คู่สมรส บิดามารดาอายุเกิน 60 ปี บุตร คนพิการ เป็นต้น รวมถึงค่าลดหย่อนการศึกษาบุตร และยกเว้นค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร ซึ่งการลดหย่อนและยกเว้นดังกล่าวนี้ เพื่อช่วยบรรเทาภาระภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ต้องหารายได้มาจุนเจือครอบครัว นอกจากการสนับสนุนกิจกรรมพื้นฐานทางครอบครัวแล้ว การใช้มาตรการเพื่อการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การลงทุนในกองทุน การประกันชีวิต เป็นต้น ซึ่งการลดหย่อนและยกเว้นดังกล่าวเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีการออมและการลงทุนเพื่อตนเองในอนาคต และเป็นแหล่งเงินทุนของรัฐในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การนามาตรการการหักลดหย่อนและการยกเว้นภาษีมาใช้ในการบรรเทาภาระภาษีในประเทศไทยนั้น ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีในการเสียภาษีให้กับรัฐอย่างเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น แม้ว่าจะทำให้รัฐเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็เป็นการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับรัฐได้หลายประการ จากการใช้มาตรการการหักลดหย่อนและการยกเว้นภาษีในการบรรเทาภาระภาษี ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การใช้มาตรการการดังกล่าวนอกจากจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ในด้านอื่นๆ เช่น เพื่อเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจเกี่ยวกับการออมและการลงทุน เป็นการสนับสนุนสังคมเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตและการควบคุมประชากร และสนับสนุนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม เป็นต้น³²

³² สำนังานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, รายงาน: มาตรการการบรรเทาภาระภาษีของรัฐบาลในรอบ 10 ปี – นัยต่อความเหลื่อมล้ำ [ออนไลน์], 18 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <http://www.knowledgefarm.in.th/tax-deduction-and-inequality/>

บทที่ 4

มาตรการทางกฎหมายภาษีเพื่อการมีบุตรในต่างประเทศและประเทศไทย

ไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่กำลังเผชิญกับปัญหาอัตราการเกิดลดลง ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างก็กำลังประสบปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน เช่น รัสเซีย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ สเปน ฯลฯ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ค่าครองชีพ และค่านิยม หรือปัจจัยภายใน ได้แก่ การหย่าร้าง หน้าที่การงาน ฐานะทางการเงินของครอบครัว ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และความพอใจส่วนตัวในการมีบุตร

ตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์³³ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจมีบุตรของคู่สมรสของคู่สมรสเกิดจากการเปรียบเทียบต้นทุนในการมีบุตรกับประโยชน์อื่น ๆ ที่คาดว่าจะได้รับจากการมีบุตร โดยที่ต้นทุนในการมีบุตรแบ่งเป็นต้นทุนทางตรง ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม และค่าการศึกษา ในขณะที่ต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ ค่าเสียโอกาสจากการมีบุตร เช่น การที่บิดาหรือมารดาต้องลาออกจากงาน เพื่อเลี้ยงดูบุตรอย่างเต็มที่ หรือทำงานน้อยลงเพื่อเลี้ยงดูบุตรซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและรายได้ หากต้นทุนในการมีบุตรลดลงอาจทำให้คู่สมรสมีแนวโน้มที่จะมีบุตรมากขึ้น

การพัฒนานโยบายส่งเสริมการมีบุตรจึงเป็นทางออกหนึ่งที่หลายประเทศให้ความสำคัญซึ่งนโยบายส่งเสริมการมีบุตรแบ่งออกเป็นนโยบายที่เสริมแรงจูงใจในการมีบุตร เช่น การให้เงินเพิ่มพิเศษแก่การมีบุตร คุ้มครองเงินสดเพื่อรับบริการที่จำเป็นสำหรับบุตร การลดหย่อนภาษี และสิทธิพิเศษอื่น ๆ และนโยบายที่สร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีบุตร ได้แก่ สิทธิการลาคลอดบุตร การทำงานที่ยืดหยุ่นและบริการศูนย์ดูแลเด็กก่อน

4.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทย

มาตรการส่งเสริมการมีบุตรทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาภาระในการเลี้ยงดูบุตรในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็นมาตรการทางสังคมและมาตรการทางภาษี ดังต่อไปนี้

4.1.1 สิทธิประโยชน์จากรัฐบาลในการส่งเสริมการมีบุตร

ตามมาตรา 66 มาตรา 67 มาตรา 74 และมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดสิทธิประกันสังคมสำหรับผู้ประกันตนที่มีสิทธิเบิกค่าคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์บุตร โดยมีอัตราการแก่และเงื่อนไขดังนี้

4.1.1.1 เงินค่าคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการคลอดบุตร

ผู้ประกันตนที่มีสิทธิเบิกค่าคลอดบุตรตามสิทธิประกันสังคมจะสามารถเบิกค่าคลอดบุตรได้จำนวน 13,000 บาทต่อการคลอดบุตร 1 ครั้ง

³³ Gary Becker, A Treatise on the family, p135- p154

ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อคลอดบุตร ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งเป็นการเหมาจ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 4³⁴

ตาราง 4 ตารางแจกแจงสิทธิประโยชน์ประกันสังคมสำหรับผู้ประกันตนกรณีคลอดบุตร

เงินเดือน (บาท)	เงินสงเคราะห์หยุดงาน	เงินค่าคลอดบุตร ³⁵	รวมเงินเบิกได้
6,000	9,000	13,000	22,000
7,000	10,500	13,000	23,500
8,000	12,000	13,000	25,000
9,000	13,500	13,000	26,500
10,000	15,000	13,000	28,000
11,000	16,500	13,000	29,500
12,000	18,000	13,000	31,000
13,000	19,500	13,000	32,500
14,000	21,000	13,000	34,000
15,000	25,500	13,000	35,500
15,000 ขึ้นไป	22,500	13,000	35,500

กรณีผู้ขอเบิกค่าใช้จ่ายจากสิทธิประกันสังคมเป็นมารดาผู้ให้กำเนิดบุตรจะสามารถได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งเงินค่าคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร หากผู้ขอเบิกสิทธิประกันสังคมเป็นสามีของผู้ประกันตนจะเบิกได้เพียงเงินค่าคลอดบุตรอย่างเดียวเท่านั้น

4.1.1.2 เงินสงเคราะห์บุตร

ตามมาตรา 74 และ 75 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร ก็ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน ภายในระยะเวลา 36 เดือน ก่อนที่จะได้รับสิทธิ³⁶

ในกรณีที่ทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร ถ้าบิดาหรือมารดาได้จดทะเบียนหย่าหรือแยกกันอยู่

³⁴ มาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

³⁵ สำนักงานประกันสังคม, ขอ 3 แห่งประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์ และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร [ออนไลน์], 28 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา : <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb11/%bb11-2e-2554-a0003.pdf>

³⁶ มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

แล้วบุตรอยู่ภายใต้การอุปการะของผู้ใด ให้ผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร³⁷

ถ้าผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้สามีหรือภรรยาของผู้ประกันตนเป็นผู้ได้รับเงินทดแทนสงเคราะห์บุตร หรือให้ผู้อุปการะบุตรเป็นผู้ได้รับเงินทดแทนในลำดับต่อมา

โดยกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549³⁸ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินสงเคราะห์บุตรดังต่อไปนี้

- ข้อ 2 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรส หรับบุตรที่มีอายุไม่เกิน 6 ปี ครั้งละไม่เกินสองคน ไม่ว่าจะเป็ นบุตรที่เกิดก่อนหรือหลังจากที่ได้เป็นผู้ประกันตนแล้วก็ตาม
- ข้อ 3 เงินทดแทนสงเคราะห์บุตรให้เหมาในอัตรา 400 บาท ต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคน
- ข้อ 4 บุตรเกิดในระหว่างเดือนให้จ่ายเต็มเดือน
- ข้อ 5 ให้จ่ายเงินสงเคราะห์บุตรตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงหรือเดือนที่บุตรมีอายุครบ 6 ปี หรือบุตรเสียชีวิต หรือได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น

4.1.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

กฎหมายภาษีอากรก็มีมาตรการส่งเสริมการมีบุตรเช่นเดียวกัน โดยแบ่งเป็นการหักค่าลดหย่อนบุตรตามมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร และการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ค่าลดหย่อนบุตร

มาตรา 47(ค) แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนบุตรได้คนละ 30,000 บาท โดยมีเงื่อนไขในการหักลดหย่อนดังต่อไปนี้

- ก. ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถนาบุตรชอบด้วยกฎหมายมาหักลดหย่อนได้ไม่จำกัดจำนวน
- ข. ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถนาบุตรบุญธรรมมาหักลดหย่อนได้เมื่อรวมกับบุตรชอบด้วยกฎหมายแล้วไม่เกิน 3 คน

โดยที่เงื่อนไขในการหักลดหย่อนนั้นมีหลักเกณฑ์ทางด้านอายุดังต่อไปนี้

- ก. บุตรจะต้องมีอายุไม่เกิน 20 ปี หรือ

³⁷ มาตรา 75 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

³⁸ ส านักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กฎกระทรวง ก ำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549 [ออนไลน์], 31 มีนาคม 2549. แหล่งที่มา : <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%bb11/%bb11-2b-9998-update.pdf>

- ข. บุตรมีอายุระหว่าง 20-25 ปี แต่ต้องศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรีขึ้นไป หรือ
- ค. บุตรที่ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถและบุตรจะต้องมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 30,000 บาท

4.1.2.2 ยกเว้นภาษีเงินได้ส หรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร

กฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ยกเว้นเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสเป็นจำนวนเท่ากับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรที่ได้จ่ายจริงในจำนวนที่ไม่เกิน 60,000 บาท ถ้าการจ่ายค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรแต่ละครั้งเป็นจ่ายต่างปีภาษีก็ให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถได้รับสิทธิยกเว้นภาษีแต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท

4.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์

มาตรการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรของคู่สมรสในประเทศสิงคโปร์สามารถแบ่งออกเป็นมาตรการทางสังคมและมาตรการทางภาษี ดังต่อไปนี้

4.2.1 สิทธิประโยชน์จากรัฐบาลในการส่งเสริมการมีบุตร³⁹

ประเทศสิงคโปร์มีหน่วยงานจากภาครัฐบาลที่ให้สิทธิประโยชน์ช่วยเหลือคู่สมรสเพื่อแบ่งเบาภาระทางการเงินในการเลี้ยงดูบุตร คือ กระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัว (Ministry of Social and Family Development) โดยสิทธิประโยชน์ในการช่วยเหลือคู่สมรสสามารถแบ่งออกเป็นสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 เงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift)

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้คู่สมรสมีบุตรมากขึ้นรัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงได้ออกมาตรการเงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift) ซึ่งจำนวนเงินที่บิดามารดาจะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับลำดับของบุตรดังต่อไปนี้

ตาราง 5 ตารางสิทธิประโยชน์เงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift)

ลำดับของบุตร	บุตรที่เกิดตั้งแต่ 1 มกราคม 2558
บุตรล าดับที่1 และ 2	\$8,000
บุตรล าดับที่3 เป็นต้นไป	\$10,000

³⁹ Ministry of Social and Family Development, Cash Gift [Online], 2017, Mar 8. Available From: <https://www.msf.gov.sg/policies/Strong-and-Stable-Families/Supporting-Families/Pages/Baby-Bonus-Scheme.aspx>

โดย Cash Gift จะมีการแบ่งจ่ายเงินดังต่อไปนี้

ตาราง 6 ตารางแสดงการแบ่งจ่ายเงินพิเศษแก่ทารก (Cash Gift)

ระยะเวลา	จำนวนเงิน	
	บุตรลำดับที่ 1 และ 2	บุตรลำดับที่ 3 เป็นต้นไป
ภายใน 3 สัปดาห์แรก	\$3,000	\$4,000
บุตรอายุ 6 เดือน	\$1,500	\$2,000
บุตรอายุ 12 เดือน	\$1,500	\$2,000
บุตรอายุ 15 เดือน	\$1,000	\$1,000
บุตรอายุ 18 เดือน	\$1,000	\$1,000
รวม	\$8,000	\$10,000

4.2.1.2 บัญชีเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็ก (CDA: Child Development Account)

บัญชีเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กเป็นเงินฝากออมทรัพย์แบบพิเศษ คู่สมรสจะต้องฝากเงินซึ่งเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กนี้จะนำไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและสุขอนามัยของบุตรเท่านั้น โดยสถานการศึกษาและสถานพยาบาลจะต้องได้รับการรับรองจากรัฐบาลสิงคโปร์ นอกจากนี้ เงินในบัญชีเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กจะไม่สามารถนำไปใช้จ่ายในค่าใช้จ่ายประเภทอื่นได้

สิทธิประโยชน์ภายใต้มาตรการเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กนี้ ทันทีที่เปิดบัญชีเงินฝากดังกล่าวรัฐบาลสิงคโปร์จะฝากเงินจำนวน 3,000 ดอลลาร์สิงคโปร์เป็นเงินตั้งต้น และเมื่อคู่สมรสฝากเงินเข้าบัญชีนี้ รัฐบาลสิงคโปร์จะฝากเงินสมทบเข้าไปในบัญชีดังกล่าวเป็นจำนวนที่เท่ากัน โดยที่รัฐบาลสิงคโปร์จะกำหนดเพดานขั้นสูงสุดในการฝากเงินสมทบไว้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับลำดับและจำนวนบุตรของคู่สมรส ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 7 ตารางแสดงสิทธิประโยชน์เงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็ก
(CDA: Child Development Account)

ลำดับของบุตร	ผลประโยชน์ DCA		รวมผลประโยชน์
	ผลประโยชน์แรก เข้า	เงินสมทบจาก รัฐบาล	
บุตรลำดับที่ 1 และ 2	\$3,000	สูงสุด \$3,000	สูงสุด \$6,000
บุตรลำดับที่ 3 และ 4		สูงสุด \$9,000	สูงสุด \$12,000
บุตรลำดับที่ 5 เป็นต้นไป		สูงสุด \$15,000	สูงสุด \$18,000

4.2.1.3 นโยบายความสมดุลระหว่างการท างานและครอบครัว

เป็นการอนุญาตให้มารดาผู้ก ำเนิดบุตรสามารถลางานเพื่อการคลอดบุตรได้เป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ โดยกำหนดให้บริษัทที่เป็นนายจ้างเป็นผู้จ่ายเงินเดือนในช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์แรกและรัฐบาลจะเป็นผู้จ่ายเงินเดือนในช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์หลัง รวมถึงอนุญาตให้บิดาสามารถลางานไปเพื่อช่วยเหลือมารดาในการเลี้ยงดูบุตรได้เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยให้หักจากสิทธิวันลาคลอดบุตรของมารดาข้างต้น

อนุญาตให้บิดาและมารดาสามารถลางานเพื่อไปดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 7 ปีเป็นระยะเวลา 6 วันต่อปี โดยที่ยังสามารถได้รับเงินเดือน

4.2.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

4.2.2.1 ส่วนลดภาษีผู้ปกครอง (PTR: Parenthood Tax Rebate)⁴⁰

PTR เป็นส่วนลดภาษีที่มอบให้แก่คู่สมรสหลังจากที่คู่สมรสได้คำนวณภาษีที่จะต้องเสียในแต่ละปีแล้ว โดยจ ำนวนส่วนลดภาษีที่คู่สมรสได้รับนั้นขึ้นอยู่กับลำดับของบุตรที่ก ำเนิดในปีนั้นๆ โดยสามารถสรุปได้เป็นตารางดังต่อไปนี้

⁴⁰ Inland Revenue Authority of Singapore, Parenthood Tax Rebate [Online], 2018, Mar 20. Available from: <https://www.iras.gov.sg/irashome/Individuals/Locals/Working-Out-Your-Taxes/Deductions-for-Individuals/Parenthood-Tax-Rebate--PTR/>

ตาราง 8 ตารางแสดงสิทธิประโยชน์ส่วนลดภาษีผู้ปกครอง (PTR: Parenthood Tax Rebate)

ลำดับของบุตร	PTR : Parenthood Tax Rebate	
	สำหรับบุตรที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2547 - 2550	สำหรับบุตรที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป
1	\$0	\$5,000
2	\$10,000	\$10,000
3	\$20,000	\$20,000
4	\$20,000	\$20,000
5	\$0	\$20,000 ต่อจ านนบุตร

ซึ่งคู่สมรสสามารถแบ่งส่วนลดภาษีจาก PTR ในอัตราส่วนเท่าไรก็ได้หากคู่สมรสไม่สามารถตกลงแบ่งส่วนลดภาษี PTR ได้ รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จะแบ่งส่วนลดภาษี PTR ให้คนละเท่า ๆ กัน และหลังจากนา PTR มาเป็นส่วนลดภาษีแล้ว หากยังมี PTR เหลืออยู่ คู่สมรสสามารถนำ PTR มาเป็นส่วนลดภาษีในปีต่อ ๆ ไปได้ แต่ไม่สามารถขอคืนเป็นเงินสดได้

หากคู่สมรสได้เสียชีวิตโดยที่ยังมีส่วนลดภาษี PTR เหลืออยู่ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งสามารถนำส่วนลด PTR ในส่วนที่เหลืออยู่นั้นมาใช้ได้

โดยคุณสมบัติของบุตรที่คู่สมรสสามารถขอรับส่วนลดภาษีต้องเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ตาราง 9 ตารางแสดงคุณสมบัติของบุตรและปีที่สามารถใช้สิทธิขอรับส่วนลดภาษีผู้ปกครอง

คุณสมบัติของบุตร	ปีที่สามารถขอใช้สิทธิทางภาษี
<ul style="list-style-type: none"> - ถูกลูกกาเนิดจากคู่สมรสหรืออดีตคู่สมรสในวันที่ หรือหลังจากวันที่ 1 มกราคม 2551 และยังมีสถานะเป็นสามีและภรรยากันในเวลานั้น - บุตรผู้นั้นมีสถานะเป็นพลเมืองสิงคโปร์ ณ ขณะที่กาเนิดหรือ ภายใน 12 เดือนนับจากวันถูกลูกกาเนิด 	ปีที่บุตรถูกลูกกาเนิด
<ul style="list-style-type: none"> - ถูกลูกกาเนิดจากคู่สมรสหรืออดีตคู่สมรสในวันที่ หรือหลังจากวันที่ 1 มกราคม 2551 ก่อนที่จะสมรสกับผู้มีเงินได้ และในขณะที่จะได้อัดทะเบียนสมรสนั้น บุตรผู้นั้นยังมีอายุไม่ถึง 6 ปี 	ปีที่สมรส

คุณสมบัติของบุตร	ปีที่สามารถขอใช้สิทธิทางภาษี
-บุตรผู้นั้นมีสถานะเป็นพลเมืองสิงคโปร์ ณ ขณะที่กำเนิด หรือ ภายใน 12 เดือนนับจากวันถือกำเนิด	
-รับรองบุตรตามกฎหมายในวันที่ หรือ หลังจากวันที่ 1 มกราคม 2551 ซึ่งต้องกระทำก่อนที่บุตรผู้นั้นจะมีอายุ 6 ปี	ปีที่จดทะเบียนรับรองบุตร
-บุตรผู้นั้นมีสถานะเป็นพลเมืองสิงคโปร์ ณ ขณะที่กำเนิด หรือ ภายใน 12 เดือนนับจากวันถือกำเนิด	

4.2.2.2 ค่าลดหย่อนให้แก่มารดาที่ทำงาน (WMCR: Working Mother's Child Relief)⁴¹

WMCR เป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่มารดาที่ต้องทำงานและต้องเลี้ยงดูบุตรไปในเวลาเดียวกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มารดายังคงทำงานต่อไปแม้จะมีภาระหน้าที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพิ่มก็ตาม

ผู้ที่มีสิทธิได้รับสิทธิหักลดหย่อนต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นสตรีที่มีสถานะภาพการสมรสเป็น หย่า หรือหม้าย เท่านั้น
2. มีรายได้ที่ต้องเสียภาษี
3. มีบุตรที่มีสัญชาติเป็นชาวสิงคโปร์ ณ วันที่ 31 ธันวาคมในปีที่ผ่านมา

บุตรประเภทต่าง ๆ ที่มารดาสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้นั้นจะต้องเป็นบุตรที่กฎหมายให้การรับรองตามเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 10 ตารางระบุประเภทของบุตรและวันเริ่มต้นที่สามารถใช้สิทธิเป็นค่าลดหย่อน

ประเภทของบุตร	วันเริ่มต้นของการนำบุตรมาหักลดหย่อน
บุตรที่เกิดจากผู้มีเงินได้และคู่สมรส หรือ อดีตคู่สมรส	วันที่บุตรกำเนิดที่ชะบูไวท์ที่โบสถ์บัตร์
บุตรที่เกิดจากผู้มีเงินได้และคู่สมรส หรือ อดีตคู่สมรส ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส	วันที่จดทะเบียนสมรส
บุตรที่ติดตามพร้อมกบคู่สมรส	วันที่บุตรกำเนิดที่ชะบูไวท์ที่โบสถ์บัตร์
บุตรบุญธรรม	วันที่จดทะเบียนรับเลี้ยงบุตรตามกฎหมาย

⁴¹ Inland Revenue Authority of Singapore, Working Mother's Child Relief [Online], 2018, Jan 8. Available from: <https://www.iras.gov.sg/irashome/Individuals/Locals/Working-Out-Your-Taxes/Deductions-for-Individuals/Working-Mother-s-Child-Relief--WMCR/>

จำนวนเงินที่สตรีสามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้นั้นขึ้นอยู่กับจำนวนบุตรที่มี โดยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 11 ตารางแสดงอัตราค่าลดหย่อนตามจำนวนบุตรของ

ลำดับของบุตร	จำนวนเงินที่สามารถหักลดหย่อนได้
บุตรลำดับที่ 1	ร้อยละ 15 ของรายได้ของมารดา
บุตรลำดับที่ 2	ร้อยละ 20 ของรายได้ของมารดา
บุตรลำดับที่ 3 เป็นต้นไป	ร้อยละ 25 ของรายได้ของมารดา

4.2.2.3 ค่าลดหย่อนบุตร (CR: Child Relief)⁴²

CR เป็นค่าลดหย่อนบุตรที่คู่สมรสสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ ซึ่งค่าลดหย่อนบุตรนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ค่าลดหย่อนบุตรที่มีสิทธิ (Qualifying Child Relief) และค่าลดหย่อนบุตรที่มีความพิการ (Handicapped Child Relief)

โดยคุณสมบัติของบุตรที่นำมาหักลดหย่อนได้จะต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ทุกข้อดังต่อไปนี้

ตาราง 12 ตารางแสดงเงื่อนไขของบุตรที่มีสิทธิได้รับการหักลดหย่อน

คุณสมบัติของบุตร	ค่าลดหย่อนบุตรที่มีสิทธิ	ค่าลดหย่อนบุตรที่มีความพิการ
บุตรที่ถือกำเนิดจากคู่สมรสหรืออดีตคู่สมรส หรือบุตรบุญธรรม	ได้	ได้
บุตรที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี หรือที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา	ได้	ไม่ได้ก หนดไว้
บุตรที่มีรายได้ไม่เกิน \$4,000 ต่อปี	ได้	ไม่ได้ก หนดไว้
บุตรที่มีความพิการการร่างกายหรือจิตใจ	ไม่ได้ก หนดไว้	ได้

⁴² Inland Revenue Authority of Singapore, Qualifying Child Relief (QCR)/ Handicapped Child Relief (HCR) [Online], 2018, Jun 4. Available from: <https://www.iras.gov.sg/IRASHome/Individuals/Locals/Working-Out-Your-Taxes/Deductions-for-Individuals/Qualifying-Child-Relief-QCR--/Handicapped-Child-Relief-HCR/>

ล าดับของบุตรที่สามารถน ามาหักลดหย่อนนั้นต้องเรียงล าดับดังต่อไปนี้

บุตรที่ถือก านเนตจากคู่สมรสหรืออดีตคู่สมรสหรือบุตรบุญธรรม	เรียงล าดับตามจ านนปีเกิดตามใบสูติบัตร
บุตรที่ติดมากับคู่สมรสหรืออดีตคู่สมรส	เรียงล าดับตามวันที่สมรส
บุตรบุญธรรม	เรียงล าดับตามวันที่จดทะเบียนรับรองบุตร

จ านวนเงินที่สามารถหักลดหย่อนได้มีดังต่อไปนี้

ตาราง 13 ตารางแสดงจ านวนค่าลดหย่อนบุตรของประเทศสิงคโปร์

ปีที่ประเมิน	ค่าลดหย่อนบุตรที่มีสิทธิ	ค่าลดหย่อนบุตรที่มีความพิการ
ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป	\$4,000 ต่อคน	\$7,500 ต่อคน
ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2557	\$4,000 ต่อคน	\$5,500 ต่อคน

4.3 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรทั้งทางด้านกฎหมายภาษีอากรและสิทธิประโยชน์จากรัฐบาลของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่าประเทศไทยให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการมีบุตรเป็นจ านวนที่เท่ากันจากการให้ก านเนตบุตรในแต่ละครั้ง ขณะที่มาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์นั้นจะพิจารณาจากจ านวนบุตรที่คู่สมรสมี ยิ่งคู่สมรสมีบุตรมากขึ้นเท่าใดยิ่งได้รับสิทธิประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. คู่สมรสหรือผู้ประกันตนสามารถเบิกค่าคลอดบุตรตามสิทธิประกันสังคมได้ครั้งละ 13,000 บาทต่อการคลอดบุตร 1 ครั้ง ในขณะที่คู่สมรสในประเทศสิงคโปร์จะได้รับเงินจากรัฐบาลจ านวน 8,000 สิงคโปร์ดอลลาร์ส าทหรับบุตรล าดับที่ 1 และ 2 ส่วนบุตรล าดับที่ 3 เป็นต้นไปจะได้รับในอัตรา 10,000 สิงคโปร์ดอลลาร์
2. ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถหักลดหย่อนบุตรได้ในอัตรา 30,000 บาทต่อบุตร 1 คน ภายใต้งบที่กาหนด เช่นเดียวกันกับผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสในประเทศสิงคโปร์ที่สามารถหักลดหย่อนบุตรได้คนละ 4,000 สิงคโปร์ดอลลาร์ นอกจากนี้หากบุตรของผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสเป็นคนพิการจะสามารถหักลดหย่อนได้เพิ่มเป็น 7,500 สิงคโปร์ดอลลาร์ต่อคน
3. ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เท่ากับจ านวนที่จ่ายไปส าทหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรแต่ไม่เกิน 60,000 บาท ในขณะที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะได้รับส่วนลดภาษีในอัตรา 5,000 สิงคโปร์ดอลลาร์เมื่อมีบุตร 1 คน

ลดภาษีในอัตรา 10,000 สิงคโปร์ดอลลาร์เมื่อมีบุตร 2 คน ลดภาษีในอัตรา 15,000 สิงคโปร์ดอลลาร์เมื่อมีบุตร 3 หรือ 4 คน และจะได้รับลดภาษีในอัตรา 20,000 สิงคโปร์ดอลลาร์ต่อบุตร 1 คน เมื่อผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตร 5 คนขึ้นไป

จากการศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ทั้งในด้านการส่งเสริมการมีบุตรทางด้านภาษีอากรโดยตรงและมาตรการทางสังคมสามารถสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 14 ตารางเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์

	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์
มาตรการจากหน่วยงานของรัฐเมื่อให้กำเนิดบุตร	<ul style="list-style-type: none"> - รับเงินค่าคลอดบุตรจ านวน 13,000 บาท - เงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการคลอดบุตร สูงสุด 22,500 บาท จากสิทธิประกันสังคม - เงินสงเคราะห์บุตรจ านวน 400 บาท ต่อคนต่อเดือนจนบุตรมีอายุครบ 6 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - รับเงินจ านวน \$8,000 ส าหรับบุตรคนที่ 1 และ 2 ได้รับเงินจ านวน \$10,000 ส าหรับบุตรล าดับที่3 เป็นต้นไป - บัญชีเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กเล็ก โดยรัฐบาลประเทศสิงคโปร์จะฝากเงินเริ่มแรกเป็นจ านวน \$3,000 และหากคู่สมรสฝากเงินเข้าไปในบัญชีเงินฝากดังกล่าว รัฐบาลประเทศสิงคโปร์จะฝากเงินสมทบเข้าไปในจ านวนเดียวกัน ซึ่งจ านวนเงินสูงสุดที่รัฐบาลสมทบจ่ายให้นั้นขึ้นอยู่กับจ านวนบุตรที่คู่สมรสมี บุตร 1-2 คน จะได้รับเงินสมทบสูงสุดจ านวน \$3,000 บุตร 3-4 คน จะได้รับเงินสมทบสูงสุดจ านวน \$9,000 บุตร 5 คนขึ้นไป จะได้รับเงินสมทบสูงสุดจ านวน \$15,000
มาตรการทางภาษีเมื่อให้กำเนิดบุตร	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถน าค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรมาหักลดหย่อนได้ไม่เกิน 60,000 บาท กรณีไม่ใช่สิทธิเบิกค่าคลอดบุตรจากแหล่งอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - (Parenthood Tax Rebate: PTR) ส่วนลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามจ านวนบุตรที่มี บุตร 1 คน ได้รับส่วนลดภาษี \$5,000

	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์
	<p>- สามารถน าบุตรตั้งแต่ล าดับที่2 เป็นต้นไป ที่ก าเนิดตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นไป ให้หักลดหย่อนเพิ่มอีก 30,000 บาท เป็น 60,000 บาท</p>	<p>บุตร 2 คน ได้รับส่วนลดภาษี \$10,000 บุตร 3-4 คน ได้รับส่วนลดภาษี \$20,000 บุตร 5 คนขึ้นไป ได้รับส่วนลดภาษีคนละ \$20,000</p> <p>- ลดหย่อนภาษีเงินได้ส ารับมารดาที่ท างานตามจ านนบุตรที่มี</p> <p>บุตร 1 คน สามารถหักลดหย่อนได้ในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ บุตร 2 คน สามารถหักลดหย่อนได้ในอัตราร้อยละ 20 ของเงินได้ บุตร 3 คน สามารถหักลดหย่อนได้ในอัตราร้อยละ 25 ของเงินได้</p>

บทที่ 5

สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการมีบุตร

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการศึกษาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมการมีบุตรที่เกี่ยวข้องกับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร รวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการทางภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5.1 สาเหตุของอัตราการเกิดที่ลดลงและปัญหาการรับภาระค่าใช้จ่ายและภาระภาษีจากการคลอดบุตร

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาประชากรลดจนวนลงจากการที่อัตราการเกิดลดลงและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น แม้ว่ารัฐบาลจะได้มีการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมให้มีการเพิ่มจำนวนประชากรในประเทศมาหลายช่องทาง ก็ยังไม่สามารถทำให้เพิ่มจำนวนประชากรอย่างเพียงพอได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการที่ก่อให้เกิดอัตราการเกิดลดลงในปัจจุบัน และปัญหาการออกมาตรการส่งเสริมการมีบุตรมาบังคับใช้ในหลาย ๆ ช่องทางนั้น ในปัจจุบันยังไม่เพียงพออย่างแท้จริง เช่น การเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรตามกฎหมายประกันสังคมและตามสิทธิข้าราชการ การยกเว้นภาษีจากค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร เป็นต้น ที่ประชาชนยังประสบปัญหาต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจากการมีบุตรที่สูงมาก แต่ส่งผลต่อภาระภาษีอีกด้วย การมีภาระค่าใช้จ่ายมากของแต่ละครอบครัวโดยที่มาตรการที่ช่วยในการบรรเทาภาระต่าง ๆ ที่ยังมีไม่เพียงพอ นั้น จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนประชากรในประเทศไทย

5.1.1 ปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การลดลงของประชากร

ในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเรื่องการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของสตรี ทำให้สตรีได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีโอกาสเข้าทำงานและเติบโตในหน้าที่การงานมากกว่าในอดีต ซึ่งโอกาสทางสังคมที่มากขึ้นของสตรีนี้นับเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว เนื่องจากในอดีตมีเพียงสามีเท่านั้นที่เป็นผู้ออกไปทำงานเพื่อนำรายได้มาจุนเจือครอบครัวและให้ภรรยาคอยดูแลเลี้ยงดูบุตรและทำงานบ้านอยู่ที่บ้าน แต่ปัจจุบันภรรยาก็สามารถออกไปทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพได้ไม่แตกต่างจากผู้ชาย ซึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบจากการทำงานทำให้คู่สมรสไม่มีเวลาหรือสมดุลชีวิตมากเพียงพอที่จะดูแลบุตรและทำงานไปในเวลาเดียวกันได้

จากการศึกษา⁴³พบว่าความสมดุลคือการจัดสรรเวลาส่วนตัวในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ แต่ละเดือน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนชื่นชอบ เช่น การออกกำลังกาย การศึกษาเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้นหรือในสายงานอาชีพอื่น การสร้างฐานะทางการเงินให้มั่นคง การพบปะสังสรรค์ในหมู่

⁴³ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมการมีบุตรผ่านการสร้างสมดุลระหว่างการท างาน และการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ, หน้า 126

เพื่อนฝูง หรือการดูแลครอบครัวภายใต้กิจกรรมต่าง ๆ ต้องกระทำภายใต้เวลาที่เหลือหลังจากการทำงานในแต่ละวัน ซึ่งปัจจัยสำคัญในการสร้างสมดุลชีวิตมีดังต่อไปนี้

5.1.1.1 ปัจจัยทางด้านเวลา

การมีเวลาส่วนตัวเป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งที่สุดในการมีชีวิตที่สมดุล ซึ่งการมีเวลาส่วนตัวนี้หมายถึงเวลาที่จะใช้ทำกิจกรรมที่ชื่นชอบในชีวิตประจำวัน เช่น การออกกำลังกาย การสังสรรค์กับเพื่อนฝูง หรือการทำกิจกรรมอย่างอื่นที่เป็นความสนใจของตนเอง

จากการศึกษากลุ่มประชากรที่สมรสแล้วทั้งที่มีบุตรและยังไม่มีบุตรมักได้รับคำตอบว่ายังไม่มีเวลาส่วนตัวเนื่องจากยังไม่สามารถบริหารจัดการเวลาให้แก่ตนเองได้ ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานประจำและใช้เวลาที่เหลือกับภรรยาและบุตร ทำให้ยากต่อการมีเวลาส่วนตัว

5.1.1.2 ปัจจัยทางการเงิน

ค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากในอดีตทำให้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุตร เช่น ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม และค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้คู่สมรสมีความกังวลที่จะมีบุตรจนกว่าจะมีความมั่นคงในหน้าที่การงานและการเงิน

นอกจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรแล้วหากคู่สมรสต้องการที่จะขยายครอบครัวให้ใหญ่ขึ้นก็มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อบ้านพักอาศัยที่มีขนาดใหญ่เพื่อรองรับการขยายตัวของครอบครัวดังกล่าว คู่สมรสมีความจำเป็นต้องทำงานมากขึ้นเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยหลังใหม่ ทำให้ไม่มีเวลาปฏิบัติสัมพันธ์กับบุตรและครอบครัว

5.1.1.3 ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจส่วนตัว

ได้มีการให้ความหมายว่าความสมดุลของชีวิตคือความพอใจ และความเคยชินกับการจัดสรรเวลาในการทำงานและเวลาในชีวิตส่วนตัวในลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การมีภาระในการเลี้ยงดูบุตรอาจทำให้ความสมดุลของชีวิตเปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจมีดังต่อไปนี้

- ก. ช่วงเวลาของชีวิต การที่ยังไม่มีภาระใด ๆ และอยู่ในวัยที่มีความต้องการทำงานสูง ความสมดุลของชีวิตอาจเป็นการให้ความสำคัญไปกับการทำงาน หากสมรสและมีบุตร หรือบุพการีมีอายุมากอาจมีการจัดสรรเวลาใหม่ให้เกิดความพอใจได้
- ข. ระดับคุณภาพชีวิต การมีคุณภาพชีวิตที่ดีจำเป็นต้องมีเวลาและฐานะที่มั่นคง บุคคลมักจะเปรียบเทียบฐานะของตนในปัจจุบันกับฐานะของตนที่เป็น

เป้าหมายในอนาคต หากบุคคลยังมีสิ่งใดไม่เพียงพอก็จะปรับสมดุลของชีวิตที่เน้นการให้ความสาคัญในด้านนั้นๆ

- ค. สถานภาพทางการเงิน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดว่าจะจัดสรรความสมดุลของครอบครัวใหม่ได้อย่างไร
- ง. ภาระหน้าที่อื่น ๆ เช่น การดูแลบุพการี หรือการก่อกำเนิดเพื่อการซื้อทรัพย์สิน

อีกหนึ่งสาเหตุของการลดลงของอัตราการเกิด คือ ผลจากนโยบายการวางแผนครอบครัวของประเทศไทยในอดีตซึ่ง ณ ในขณะนั้นได้มีความตระหนักถึงจำนวนประชากรที่มากเกินไปจะทำให้ทรัพยากรในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภค ผลจากนโยบายการวางแผนครอบครัวดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้อัตราการมีบุตรลดลง

ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับประชากร การเกิด และการตายทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2536 จนถึง 2560 จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพที่ให้เห็นถึงแนวโน้ม จำนวนประชากรไทยที่เพิ่มขึ้นในอัตราถดถอยได้ดังต่อไปนี้

รูป 1 แผนภาพแสดงจำนวนประชากรตั้งแต่ พ.ศ. 2536-พ.ศ. 2560

โดยมีสาเหตุจากอัตราการของประชากรที่มีแนวโน้มลดลงในขณะที่อัตราการตายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี

รูป 2 แผนภาพแสดงจำนวนการเกิดและการตายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - พ.ศ. 2560

จากแผนภาพข้างต้นท าให้ทราบได้ว่าหากอัตราการเกิดและการตายยังคงต าเนินเช่นนี้อย่างต่อเนื่องจะท ำให้ประชากรวัยหนุ่มสาวในปัจจุบันที่เป็นก ลาสสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเข้าสู่วัยสูงอายุในอนาคต รวมถึงประชากรที่อยู่ในช่วงเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะเป็นประชากรวัยสูงอายุอย่างเต็มตัว ในขณะที่จำนวนประชากรอายุน้อยหรือวัยรุ่นในปัจจุบันมีจำนวนลดลงก็ จะท ำให้ขาดกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต เช่น บริษัทต่าง ๆ ในอนาคตจะไม่มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอในการดำเนินกิจการ โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ หรือมีจำนวนนักเรียนไม่เพียงพอต่อการเปิดสอน รัฐบาลก็จะมีรายได้ไม่เพียงพอจากจ านวนประชากรที่น้อยลงจนส่งผลกระทบต่อ การเสียภาษี หรือ บริษัทไม่สามารถต ำเนินธุรกิจจนมีรายได้เพียงพอในการเสียภาษีให้แก่รัฐบาล

ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ทราบและตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีมติอนุมัติการส่งเสริมการมี บุตรเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคตของชาติ โดยได้มีการออกมาตรการ ส่งเสริมการมีบุตรเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร

ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ได้มีการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญเป็นการยกเว้นเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสามารถนำค่าฝากครรภ์หรือ ค่าคลอดบุตรในการค ำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามจ านวนที่จ่ายจริงส ำหรับการตั้งครรภ์แต่ ละคราวแต่ไม่เกิน 60,000 บาท

5.1.2 การแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการฝากครรภ์และการคลอดบุตร

จากการที่ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนมีอัตราที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ หากแต่ละครอบครัวจะให้กำเนิดบุตรและต้องเลี้ยงดูบุตรด้วยแล้วนั้น ต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างมาก ดังนั้น ภาระค่าใช้จ่ายจากการที่จะให้กำเนิดบุตรและเลี้ยงดูบุตรในปัจจุบันที่มี

อัตราสูง ก็เป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจมีบุตรของแต่ละครอบครัว โดยต้องคำนึงถึงตั้งแต่ก่อนการมีบุตร นั่นคือตั้งแต่การเริ่มตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการมีบุตร โดยจากการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรในปัจจุบัน พบว่าค่าคลอดบุตรก็อยู่ในระดับที่สูงเช่นกัน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรของโรงพยาบาลต่าง ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับบริการที่ได้รับ เช่น การคลอดบุตรโดยวิธีธรรมชาติหรือวิธีการผ่าตัด การพักห้องสามัญหรือห้องพักพิเศษ โดยจากการสืบค้นระดับราคาค่าคลอดบุตรของโรงพยาบาลต่าง ๆ พบว่าค่าคลอดบุตรของรัฐบาลนั้นมีระดับราคาตั้งแต่ 3,000 - 60,000 บาทและหากเป็นโรงพยาบาลของเอกชนก็จะมีระดับราคาตั้งแต่ 19,900 - 136,000 บาท ทำให้คู่สมรสต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุตรตั้งแต่บุตรยังไม่ถือกำเนิดจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สาคัญที่ ทำให้คู่สมรสตัดสินใจไม่มีบุตร

5.1.3 ความไม่เพียงพอด้านนโยบายและมาตรการทางกฎหมายและกฎหมายภาษีอากรด้านการส่งเสริมการมีบุตร

ปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลง จึงได้มีการประกาศใช้มาตรการส่งเสริมการมีบุตร โดยมาตรการส่งเสริมการมีบุตรในปัจจุบันมีทั้งการส่งเสริมการมีบุตรทางภาษี ได้แก่ การยกเว้นเงินได้ส สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร การหักลดหย่อนบุตร การเบิกเงินค่าคลอดบุตรตามสิทธิประกันสังคมและสิทธิข้าราชการ เป็นต้น

ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นมาตรการสนับสนุนการมีบุตรโดยยกเว้นเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 60,000 บาท ถ้าการจ่ายค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรไม่ได้จ่ายทั้งหมดในปีภาษีเดียวกัน ให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสได้รับยกเว้นเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงในแต่ละปี แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจจะไม่ได้จูงใจให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรมากขึ้นเท่าไรนัก รวมถึงไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของคู่สมรสกรณีความเป็นสามีภรรยาไม่เต็มปี เช่น กรณีแต่งงานระหว่างปี หรือกรณีหย่าขาดจากกันระหว่างปี หรือตายจากกันระหว่างปี จากปัญหาดังกล่าวมาสามารถสรุปเป็นกรณีย่อยได้ ดังต่อไปนี้

5.1.3.1 ปัญหาความไม่เพียงพอของมาตรการส่งเสริมการมีบุตรตามกฎหมายประกันสังคมและสิทธิราชการ

แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีมาตรการส่งเสริมการมีบุตรต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับประชากร การเกิด และการตายที่วราชาอาณาจักร ที่จัดทำโดยสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้แสดงให้เห็นว่ายังไม่สามารถเพิ่มอัตราการเกิดของประชากรไทยได้มากเพียงพอ อันเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบจากหน้าที่การงานของบิดามารดาที่อาจท ให้มีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลบุตร

จากการศึกษาสิทธิประโยชน์จากกฎหมายประกันสังคมที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินชดเชยค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรในประเทศไทย พบว่าผู้ประกันตนและคู่สมรสสามารถเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรได้ โดยสามารถเบิกชดเชยค่าคลอดบุตรได้ในจำนวน 13,000 บาท และนอกจากนี้ หากผู้ประกันตนที่เป็นมารดาผู้คลอดบุตรเป็นผู้เบิกเงินชดเชยสามารถเบิกเงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการคลอดบุตรได้อีกสูงสุดไม่เกิน 22,500 บาท และจากการศึกษาสิทธิประโยชน์ของสิทธิข้าราชการนั้น พบว่าข้าราชการที่มีการคลอดบุตรสามารถเบิกเงินชดเชยค่าคลอดบุตรได้ แต่ขึ้นอยู่กับบริการทางการแพทย์ซึ่งเบิกได้เป็นอัตรารายวัน เช่น ห้องพิเศษ สามารถเบิกได้เพียง 600 บาทต่อวัน เป็นต้น โดยจากการศึกษาสิทธิประโยชน์ของทั้งสองส่วนดังกล่าว ไม่สามารถชดเชยค่าใช้จ่ายจากการฝากครรภ์และการคลอดบุตรในปัจจุบันได้อย่างแท้จริง เป็นเหตุให้เกิดการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจากการฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรยี่ที่สูงมาก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสที่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม หรือเป็นข้าราชการที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากสิทธิข้าราชการจะสามารถเบิกเงินชดเชยค่าคลอดบุตรตามสิทธิประกันสังคม หรือสิทธิข้าราชการดังกล่าวได้ ก็ยังเป็นการอุดหนุนที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจริงที่เกิดจากการให้กำเนิดบุตรในปัจจุบัน ดังนั้น แม่จะมีมาตรการและสิทธิประโยชน์จากกฎหมายดังกล่าวก็อาจยังไม่สามารถเป็นแรงจูงใจที่จะกระตุ้นอัตราการเพิ่มขึ้นประชากรได้อย่างเพียงพอ

5.1.3.2 มาตรการส่งเสริมการมีบุตรตามกฎหมายระหว่งนั้นไม่ได้เป็นการจูงใจให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง

จากข้อมูลจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้แยกตามชั้นของเงินได้และอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่พิจารณารวมถึงจำนวนภาษีที่ประหยัดได้จากการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรตามกฎหมายระหว่งฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 สามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 15 ตารางแสดงอัตราส่วนผู้มีหน้าที่เสียภาษีในแต่ละชั้นและจำนวนภาษีที่ประหยัดได้

อัตราภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	จำนวนภาษีที่ประหยัดได้	ผู้มีเงินได้ที่เสียภาษีในแต่ละ ชั้น (ร้อยละ) ⁴⁴
ได้รับยกเว้นภาษี	-	66.80
ร้อยละ 5	3,000	16.65
ร้อยละ 10	6,000	8.47
ร้อยละ 15	9,000	4.40
ร้อยละ 20	12,000	1.54
ร้อยละ 25	15,000	1.49
ร้อยละ 30	18,000	0.40
ร้อยละ 35	21,000	0.25
รวม		100.00

จากตารางข้างต้น พบว่าจำนวนผู้มีเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีจนถึงผู้มีเงินได้ที่มิ
หน้าที่เสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ มีจำนวนรวมคิดเป็นร้อยละ 91.93 ของ
จำนวนผู้เสียภาษีทั้งหมด ซึ่งถือเป็นประชากรส่วนใหญ่สามารถประหยัดภาษีได้สูงสุดเพียง
แค่ 6,000 บาทเท่านั้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่ามาตรการส่งเสริมการมีบุตรตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 ไม่ได้ช่วยกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้น
อย่างแท้จริง

5.1.3.3 สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับจากการให้ส่วนลดภาษีแก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรส สามารถจูงใจคู่สมรสให้มีบุตรเพิ่มขึ้นมากกว่าการยกเว้นภาษีเงินได้ส าหรับค่าฝาก ครรภ์และค่าคลอดบุตรตามกฎกระทรวงฉบับที่ 338 พ.ศ 2561

มาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์พิจารณาให้ส่วนลดทางภาษีโดย
พิจารณาจากจำนวนบุตรที่คู่สมรสมี ยิ่งคู่สมรสมีบุตรมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้คู่สมรสได้รับ
ส่วนลดทางภาษีมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่มาตรการส่งเสริมการมีบุตรตามกฎกระทรวง
ฉบับที่ 338 พ.ศ. 2561 เป็นเพียงการยกเว้นเงินได้ส าหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร
เท่านั้น สามารถสรุปได้โดยใช้ตัวเลขจ าลงดังต่อไปนี้

⁴⁴ ส านข่าวไทยพับลิก้า, เปิดฐานผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปี'57 [ออนไลน์], 11 มกราคม 2559. แหล่งที่มา
<https://thaipublica.org/2016/01/personal-income-tax-structure-29/>

แหล่งที่มาของข้อมูลยังคงใช้อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและช่วงของเงินได้สุทธิที่ใช้ในปีภาษี 2555 ส าหรับยื่นแบบภ.ง.ด. 90 และ
91 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 1 เมษายน พ.ศ. 2556 ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อเอกัตศึกษาฉบับนี้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้เพียงข้อมูลจ านวนประชากรที่มีเงิน
ได้แต่ละชั้นของเงินได้เท่านั้น

ตาราง 16 ตารางแสดงการเปรียบเทียบประโยชน์ทางภาษีที่ประหยัดได้จากมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

รายการ	มาตรการส่งเสริมการมีบุตร	
	ส่วนลดภาษีแก่ผู้มีเงินได้	ยกเว้นภาษีให้แก่เงินได้สำหรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร
รายได้ทั้งปีของนาง ก.	500,000	500,000
หัก เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี	-	(5,000)
หัก ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน	(200,000)	(200,000)
เงินได้สุทธิ	300,000	295,000
จำนวนภาษีที่ต้องเสีย	7,500	7,250
ส่วนลดภาษีที่ได้รับ	(5,000)	-
จำนวนภาษีที่ต้องเสียหลังจากได้รับส่วนลดภาษี	2,500	7,250

จากตารางข้างต้น พบว่ามาตรการส่งเสริมการมีบุตรที่พิจารณาจากจ นวนบุตรที่คู่สมรสมีนั้นจะเป็นการจูงใจให้คู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้นมากกว่าการยกเว้นเงินได้ส หรับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร เพราะยิ่งคู่สมรสมีบุตรมากขึ้นเท่าใดคู่สมรสยิ่งได้รับส่วนลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้นเท่านั้น

5.1.3.4 การกำหนดสิทธิการหักลดหย่อนค่าคลอดบุตรในกรณีความเป็นสามีภรรยาไม่มีครบปีและภรรยาไม่มีเงินได้

กฎกระทรวงฉบับนี้ไม่ได้กำหนดถึงกรณีความเป็นสามีภรรยาไม่ครบปี ได้แก่ การหย่าขาดจากกันในระหว่างปี การตายจากกันในระหว่างปี การแต่งงานใหม่ในระหว่างปี รวมถึงกรณีที่ชายหญิงอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาอย่างเปิดเผยโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส แต่ได้มีการให้กำเนิดบุตร จากกรณีดังกล่าวทั้งหมดหากมารดาเป็นผู้มีเงินได้ย่อมมีสิทธิในการได้รับยกเว้นภาษี แต่ไม่ได้ก าหนดเงื่อนไขการหักลดหย่อนค่าคลอดบุตรกรณีที่มีมารดาไม่มีเงินได้

5.2 แนวทางการใช้มาตรการลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษีค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร

จากที่ได้กล่าวมาถึงสภาพปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาอัตราการเกิดของประชากรลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ประชาชนมีภาระค่าใช้จ่ายมากมายจากการให้กำเนิดบุตรนั้น แม้ว่ารัฐจะมีมาตรการเพื่อส่งเสริมการมีบุตร ไม่ว่าจะเป็นมาตรการจากการชดเชยของสิทธิข้าราชการ

จากกฎหมายประกันสังคม หรือมาตรการทางภาษี เช่น การใช้ค่าลดหย่อนบุตร ค่าลดหย่อนการศึกษาบุตร หรือการยกเว้นค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร เป็นต้น ก็ยังไม่สามารถทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอได้ และไม่เป็นมาตรการที่สามารถจูงใจให้ประชากรให้กำเนิดบุตรเพิ่มขึ้นได้มากเท่าที่ควร ซึ่งไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่ประสบปัญหาดังกล่าว ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ก็พบกับปัญหาอัตราการเกิดของประชากรลดลงเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์พบว่าประเทศสิงคโปร์มีมาตรการเพื่อนำมาส่งเสริมการมีบุตรหลายช่องทาง ซึ่งหากสามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทย ก็อาจเป็นการกระตุ้นให้สามารถส่งเสริมการมีบุตรได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และเป็นลดภาระค่าใช้จ่ายจากการให้กำเนิดบุตรได้ โดยมาตรการที่อาจนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ มีดังต่อไปนี้

5.2.1 มาตรการทางภาษี

จากการศึกษากฎหมายภาษีอากรของประเทศสิงคโปร์ พบว่าประเทศสิงคโปร์นั้นมีมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการมีบุตรหลายช่องทาง โดยเฉพาะการใช้มาตรการทางภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการเข้ามาช่วย ซึ่งมาตรการทางภาษีดังกล่าวเป็นการให้ส่วนลดภาษีแก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสที่ได้ให้กำเนิดบุตร โดยจำนวนเงินส่วนลดภาษีที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสจะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนบุตรที่คู่สมรสมี ยิ่งผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรมากเท่าใดก็ยิ่งได้รับส่วนภาษียิ่งขึ้น เพื่อถือเป็นการจูงใจให้คู่สมรสมีบุตรมากขึ้นและช่วยลดภาระรายจ่ายในการเลี้ยงดูบุตรอีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถนำมาตราการทางภาษีมาเป็นเครื่องมือเพิ่มเติมจากมาตรการที่มีอยู่แล้ว โดยการใช้เป็นการให้ส่วนลดภาษีแก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสที่ให้กำเนิดบุตร จะยิ่งเป็นการกระตุ้นการให้กำเนิดบุตรได้มากยิ่งขึ้น เป็นมาตรการส่งเสริมการเพิ่มจำนวนประชากรให้กับประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

5.2.2 มาตรการทางสังคม

นอกจากมาตรการทางการเงินและทางภาษีอากรแล้ว มาตรการด้านอื่น โดยเฉพาะในด้านสังคมนั้นก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจให้สามารถส่งเสริมการมีบุตรและเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรได้อย่างดี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ในประเทศไทยจะอนุญาตให้บิดาสามารถลางานเพื่อไปช่วยเหลือมารดาในการเลี้ยงดูบุตรที่เพิ่งถือกำเนิดได้ แต่เป็นระเบียบที่สามารถใช้ได้กับสิทธิทางราชการเท่านั้น โดยจากการศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์นั้น พบว่าประเทศสิงคโปร์มีนโยบายที่อนุญาตให้สามีสามารถลางานไปช่วยเหลือบุตรเพื่อให้สามีสามารถช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตรของภรรยาในช่วงแรกของการให้กำเนิดบุตร ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถนำมาตราการดังกล่าวมาปรับใช้ได้ โดยสามารถให้สามีลาหยุดงานเพื่อช่วยเหลือภรรยาได้ทั้งในภาครัฐและเอกชนนั้น จะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันในครอบครัวได้มาก เป็นแรงจูงใจที่จะกระตุ้นให้ครอบครัวมีความพร้อมในการให้กำเนิดบุตรมากยิ่งขึ้น

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ในปัจจุบันประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยขณะนี้ประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป มากถึงร้อยละ 10 หรือมากกว่า 7 ล้านคน ในขณะที่อัตราการเจริญพันธุ์ลดลงจาก 5 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปี พ.ศ. 2507 เหลือเพียง 1.6 คนต่อสตรีหนึ่งคนในปัจจุบัน

ผลจากการที่ประเทศไทยเริ่มมีอัตราส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นและมีอัตราการเกิดของเด็กลดลง ทำให้ประชากรวัยทำงานที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตลดลงตามไปด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากไม่วางแผนรับมือให้ดีแล้วอาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ในระยะยาวทั้งในด้านสังคมและภาคเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลก็ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวและได้ออกมาตรการส่งเสริมการมีบุตร

ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561 จึงได้มีการบังคับใช้กฎกระทรวง (ฉบับที่ 338) พ.ศ. 2561 ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร มีสาระสำคัญเป็นกาชกเว้นเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสสำหรับค่าฝากครรภ์หรือค่าคลอดบุตรตามจำนวนที่จ่ายจริงสำหรับการตั้งครรภ์แต่ละคราวแต่ไม่เกิน 60,000 บาท เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสมีบุตรเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการส่งเสริมการมีบุตรแล้วก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวนี้ยังไม่เพียงพอที่จะกระตุ้นให้คู่สมรสหรือผู้มีเงินได้มีบุตรเพิ่มขึ้น จากการศึกษามาตรการส่งเสริมการมีบุตรของประเทศสิงคโปร์ พบว่าประเทศสิงคโปร์มีมาตรการส่งเสริมการมีบุตรที่พิจารณาจากจำนวนบุตรที่คู่สมรสมี ยิ่งคู่สมรสมีบุตรเป็นจำนวนมากก็จะยิ่งทำให้ได้รับประโยชน์ที่ได้รับจากมาตรการส่งเสริมการมีบุตรมากขึ้น โดยจะไม่มาประเด็นทางด้านรายได้ของคู่สมรสสามารถพิจารณา

อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขในการได้รับยกเว้นรัษฎากรของผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสตามมาตรการส่งเสริมการมีบุตรกรณีค่าฝากครรภ์และคลอดบุตรจะถูกกำหนดไว้ในประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ซึ่ง ณ วันที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารฉบับนี้นั้น ยังไม่มีการประกาศอธิบดีกรมสรรพากรซึ่งอาจจะมีเงื่อนไขเพิ่มเติมต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขดังต่อไปนี้

1. เสนอให้มีการให้ส่วนลดจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสจะต้องมีการคลอดบุตรจริงในปีภาษีนั้น ๆ ซึ่งจำนวนส่วนลดจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นจะขึ้นอยู่กับจำนวนบุตรที่คู่สมรสหรือผู้มีเงินได้มี ยิ่งคู่สมรสหรือผู้มีเงินได้มีบุตรมากขึ้นก็จะสามารถได้รับส่วนลดจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
2. เสนอให้กำหนดสิทธิการยกเว้นภาษีเงินได้ครอบคลุมถึงกรณีความเป็นสามีภรรยาที่ไม่ครบปี ได้แก่ สามีภรรยาตายจากกันในช่วงปี หรือสามีภรรยาหย่าขาดจากกันระหว่างปี หรือสามีภรรยาแต่งงานกันระหว่างปี รวมถึงกรณีชายและหญิงอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาอย่างเปิดเผยโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่ได้มีการให้กำเนิดบุตร ให้มารดาเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีจากค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร เว้นแต่มารดาไม่มีเงินได้ ให้สามีเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษี ดังต่อไปนี้
 - 2.1 กรณีสามีถึงแก่ความตายในปีเดียวกันกับที่มารดาได้ให้กำเนิดบุตร ให้สามีผู้ถึงแก่ความตายเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้
 - 2.2 กรณีหย่าขาดจากกันไม่เกิน 310 วัน ให้อดีตสามีผู้หย่าขาดจากภรรยาเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้
 - 2.3 กรณีแต่งงานใหม่และมารดาได้คลอดบุตรในปีเดียวกัน ให้สามีเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้
 - 2.4 กรณีชายและหญิงอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาอย่างเปิดเผยโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่ได้มีการให้กำเนิดบุตร ให้ฝ่ายชายเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ โดยที่ฝ่ายชายนั้นต้องจดทะเบียนรับรองบุตรขอด้วยกฎหมาย โดยเทียบเคียงหลักการเดียวกันกับการหักลดหย่อนบุตรตามมาตรา 47 (1) (ค) แห่งประมวลรัษฎากร
3. เสนอให้มีการกำหนดความหมายของคำว่าค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความสับสนของในการนำค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรมายกเว้นภาษีเงินได้
4. เสนอแนะให้มีการออกมาตรการเงินฝากเพื่อการพัฒนาเด็กโดยให้กำหนดเงื่อนไขการเบิกจ่ายเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้เฉพาะกรณีค่าใช้จ่ายในการศึกษาและค่าใช้จ่ายทางการแพทย์เท่านั้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2560. โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน ก.พ. ก าลังพหุภาครรัฐ 2559 : ข้าราชการพลเรือนสามัญ. พิมพ์ครั้งที่ 1. สถานที่พิมพ์ : บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, 2560

ปราโมทย์ ประสาทกุล ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยมหิดล, “สถานการณ์การเกิดในช่วงครึ่งศตวรรษ,” สารประชากรมหิดล (มกราคม 2557): 3

ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, ค าสอนวิชากฎหมายภาษีอากร. พิมพ์ครั้งที่ 11. หน้า 293

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.เค.เอส สยามเพลส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556.

สาธิต รังคสิริ, “ค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” สรรพการสาส์น ปีที่ 33 ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2534) หน้า 55

Gary Becker, A Treatise on the family, p135- p154

งานวิจัย

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมการมีบุตรผ่านการสร้างสมดุลระหว่างการท างานและการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ, หน้า 126

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. จ านวนประชากรแยกอายุทั่วประเทศเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา :

http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php [4 พฤษภาคม 2561]

กรมบัญชีกลาง. คู่มือสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

https://home.kku.ac.th/praudit/law/07_medical_fee/22_Medical_guide_government%20officer_CGD_2553.pdf [2 พฤษภาคม 2018]

กรมบัญชีกลาง. อัตราค่าบริการสาธารณสุข. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.finance.psu.ac.th/data/budget/177_Public%20health%20Service.pdf [2 พฤษภาคม 2018]

กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์ กองบรรณาธิการ The Momentum. รับมือสังคมสูงอายุ: ตัวอย่างจาก

ต่างประเทศ [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา : <https://themomentum.co/happy-life-aging-society/> [15 กุมภาพันธ์ 2561]

- ปราโมทย์ ประสาทกุล ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยมหิดล. ภาวะการตายและความยืนยาวของชีวิตประชากรไทย [ออนไลน์], 2557. แหล่งที่มา : <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article01.htm> [10 มีนาคม 2561]
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.royin.go.th/dictionary/>
- มณีรัตน์ อนุโลมสมบัติ. สังคมผู้สูงวัยรับมือได้ด้วยเทคโนโลยี [ออนไลน์]. 2560. หนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ แหล่งที่มา : <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642056>
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. นโยบายส่งเสริมการมีบุตร : ข้อคิดจากประเทศที่เดินไปก่อนแล้ว [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา : <http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=165> [23 มีนาคม 2561]
- ส ำนักข่าวไทยพับลิก้า, เปิดฐานผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปี'57 [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2016/01/personal-income-tax-structure-29/> [8 มีนาคม 2561]
- ส ำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. รายงาน: มาตรการบรรเทาภาระภาษีของรัฐบาลในรอบ 10 ปี – นัยต่อความเหลื่อมล้ำ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.knowledgefarm.in.th/tax-deduction-and-inequality/> [7 กรกฎาคม 2561]
- ส ำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. จำนวนประชากร การเกิด และการตายทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2536 – 2560 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=68&template=2R1C&yeartype=M&subcatid=1 [3 มีนาคม 2561]
- ส ำนักงานประกันสังคม. ความเป็นมาของการประกันสังคม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.sso.go.th/library/sites/all/themes/library/web_content/history/1.pdf [9 กุมภาพันธ์ 2561]
- ส ำนักงานประกันสังคม. สถิติงานประกันสังคม 2559 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/355e058d00c917f7c1b35f4169e6ba4d.pdf [4 พฤษภาคม 2561]

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

https://cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99327354&key_word=&owner_dep=&meet_date_dd=&meet_date_mm=&meet_date_yyyy=&doc_id1=1563&doc_id2=2561&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2= [23 มกราคม 2561]

Inland Revenue Authority of Singapore. Parenthood Tax Rebate [Online]. 2018.

Avialable from: <https://www.iras.gov.sg/irashome/Individuals/Locals/Working-Out-Your-Taxes/Deductions-for-Individuals/Parenthood-Tax-Rebate--PTR/> [2018, Apr 10]

Inland Revenue Authority of Singapore. Working Mother's Child Relief. [Online]. 2018.

Avialable from: <https://www.iras.gov.sg/irashome/Individuals/Locals/Working-Out-Your-Taxes/Deductions-for-Individuals/Working-Mother-s-Child-Relief--WMCR/> [2018, Apr 10]

Ministry of Social and Family Development, Singapore Government. Baby Bonus

[Online]. 2017. Avialable from: <https://www.msf.gov.sg/policies/Strong-and-Stable-Families/Supporting-Families/Pages/Baby-Bonus-Scheme.aspx> [2018, Apr 10]

เอกัตศึกษา

นางสาวสมภา สุวรรณภักดีจิต. มาตรการหักลดหย่อนภาษีเงินได้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีบุตรเพิ่มขึ้น : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสิงคโปร์และประเทศเกาหลีใต้. เอกัตศึกษา, สาขากฎหมายธุรกิจ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

นางทัศนีย์ ศรีภักดีศักดิ์. เงินเนอเรนซ์ในองค์กร บุคลิกภาพองค์กรประกอบ และปัจจัยจูงใจในการทำงาน:กรณีศึกษาพนักงานบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง. งานวิจัยสวนบุคคลศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

เอกสารประกอบการศึกษา

ศุภรัตน์ คุ้มณกุล, เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การเงินธุรกิจและการภาษีอากร หน่วยที่ 10 สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 5 หน้า 68

ภาคผนวก

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 338 (พ.ศ. 2561)

ออกตามความในประมวลรัษฎากร

ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2513 และมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (99) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

“(99) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสได้จ่ายเป็นค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรของตนตามจำนวนที่จ่ายจริงสำหรับการตั้งครรภ์แต่ละคราวแต่ไม่เกินหกหมื่นบาท หากการจ่ายค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรสำหรับการตั้งครรภ์แต่ละคราวมิได้จ่ายในปีภาษีเดียวกัน ให้ได้รับยกเว้นภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริงในแต่ละปีภาษี แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหกหมื่นบาท ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยมีอัตราการเกิดของประชากรลดลง ทำให้มีประชากรวัยแรงงานลดลงและอัตราส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้มีเงินได้มีบุตรเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีความเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สมควรกำหนดให้เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้หรือคู่สมรสได้จ่ายเป็นค่าฝากครรภ์และค่าคลอดบุตรของตนตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหกหมื่นบาท เป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้